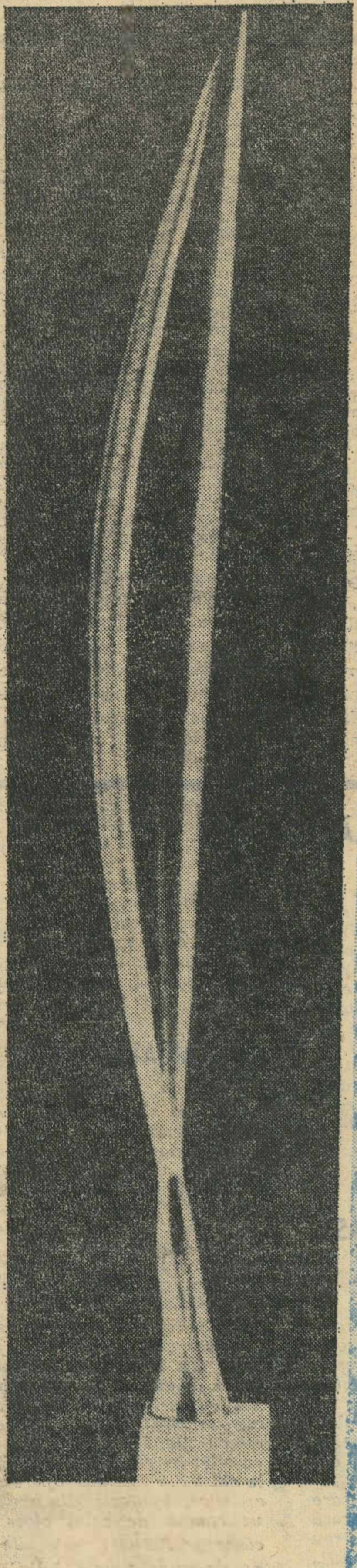
Viața studențească

34

MARELUI BRÂNCUȘI, AUTORUL ACESTEI „PĂSĂRI MĂIESTRE", ÎI SÎNT CONSACRATE PAGINILE NOASTRE DE MIJLOC, INTITULATE „PREFAȚĂ LA MAREA TRIADĂ"

Estudiantina

MARILE CURSURI

Din nevoia de a comunica, omul și-a creat un limbaj. Cuvintele se leagă între ele conform unei logici generate de evoluția sa, de existența sa, de ereditatea sa spirituală. Grecii și romanii aveau un cult aproape sacru pentru marile piețe publice și amfiteatre în care se discutau problemele păcii și ale războiului, ale vieții și ale morții. Amfiteatrul a devenit astfel, prin vreme, un simbol al comunicărilor importante, al mesajelor, al hotărîrilor definitive unde oratorii vorbesc în numele lor și al unei tradiții sociale despre politică, economie, filozofie, știință și artă. Secolul nostru este un secol al marilor amfiteatre, unde iau loc reprezentanții tuturor popoarelor ca să dezbată ca vechii greci și romani problemele păcii și ale războiului, problemele vieții și ale morții. Vorbitorii reprezintă concepții politice și filozofice, adeseori contradictorii, în ozonul căutărilor unui orizont de înțelegere reciprocă. Generațiile care vin își adaugă mereu, în cercuri concentrice, alți reprezentanți în marile amfiteatre. Așa cum academii și universități de tradiție își primesc în fiecare an noi generații de discipoli, în fața cărora înțelepții secolului transmit cunoștințele însumate de ei, continuate de ei, creînd astfel spațiul și timpul necesar dezbaterilor imediate și viitoare.

Spiritualitatea noastră românească are un adevărat panteon de iluștri savanți, oratori și pedagogi care s-au ocupat generos de desăvîrșirea contingentelor de intelectuali ai țării pe drumul spre culmile culturii și civilizației. Cursurile lor din marile amfiteatre erau cursuri deschise pentru toți aceia care voiau să cunoască și prin aceasta să existe ! Profesorii și savanții noștri au fost întotdeauna ai noștri dar și ai tuturora ; ei au fost spirite universale, înzestrate cu o capacitate genială de a transmite cunoștințe la o înaltă temperatură afectivă și la un înalt grad de luciditate. Generațiile mai mult sau mai puțin vîrstnice își amintesc și astăzi cu tulburătoare revelație de cursurile libere ținute de Victor Babeș, Emil Racoviță, Vasile Pârvan, Nicolae Iorga, George Vîlsan, Ludovic Mrazec, Nicolae Titulescu, Garabet Ibrăileanu, George Călinescu și de mulți alții care au transformat amfiteatrele în adevărate „forumuri academice". A rămas la latitudinea fiecăruia de a-și alege limbajul cel mai adecvat și mai direct, arta de a vorbi, de a transmite, de a cîștiga discipoli și de a-i face să gîndească în mod creator ideile însușite. Cursurile erau adevărate sărbători, adevărate festinuri intelectuale, la care participau nu numai cei cîțiva studenți înscriși în foile matricole, ci tineri din aproape toate facultățile și cetățeni de orice categorie, interesați să-și îmbogățească cunoștințele și să trăiască clipe de înaltă elevație.

Datorită unor probleme de ordin tehnic și administrativ înțelese obtuz buna tradiție a marilor cursuri a fost uneori obscurizată. Profesorii s-au văzut obligați să-și citească și să-și dicteze cursurile unor discipoli adeseori impersonali și s-au văzut însărcinați cu înregistrarea riguroasă a frecvenței, demitizînd astfel în mod absurd tradiția marilor cursuri. Profesorii noștri de astăzi, demni continuatori ai marilor înaintași, sînt și trebuie mobilizați pentru ideea nobilă, cetățenească, a marilor cursuri. Drept pentru care propunem ca tradiția marilor cursuri, deschise, libere, a alocațiunilor intelectuale care să incite la dezbatere și la o informație bibliografică profundă, să fie reluată în sprijinul ideii formării multilaterale a tineretului din amfiteatre. Marile cursuri trebuie să intre în orarul facultativ al tuturor studenților și marii profesori trebuie să devină cu adevărat mentorii noștri spirituali.

Adrian DOHOTARU

VS

REVISTĂ A ASOCIAȚIILOR STUDENȚILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Nr. 34

12 PAGINI • 0,50 LEI • ANUL XII • SIMBATA 21.X.1967

COLEGIUL DE REDACȚIE

Redactor-șef : NICULAE STOIAN

Prof. univ. JEAN LIVESCU — adjunct al ministrului invățămintului ; acad. prof. GHEORGHE MIHOC ; acad. prof. N. PETRULIAN ; acad. prof. N. TEODORESCU ; conf. univ. CORNEL PACOSTE; EMIL GHIȚULESCU; NICOLETA TOIA — studentă; PETRE POSTOLACHE; ADRIAN DOHOTARU — redactor-șef adjunct; GHEORGHE MITROI — secretar general de redacție ; FRED MAHLER

Prezentarea artistică : Dumitru MOLDOVEANU

Prezentarea grafică : Tiberiu PETRESCU

Titluri și vignete : Constantin ZISU.

Fotografia : Emil COJOCARU

Corectura : Filoftela ANDREESCU și Minodora LUPU

Paginația : Richard LUCIAN și Gheorghe TONE

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scinteii", București. Redacția : Str. Brezoianu, 23. Telefon : 14 02 13.

ATITUDINEA STUDENȚEASCĂ

ÎN CĂUTAREA TIMPULUI PIERDUT

Întrebarea reală și binevenită întotdeauna este dacă viața modernă tinde sau nu spre simplitate sau dacă, dimpotrivă, modern în adevăratul sens al cuvîntului nu este cumva o aglomerare de factori care duce la pierderea zilnică a zeci de minute prețioase.

Strada, aglomerația, uneori competența pusă sub semnul întrebării, alteori propria noastră vină de care nu putem fi absolviți întotdeauna, duc la pierderea iremediabilă a unui timp pe care ziua (atît de încărcată de altfel pentru un student !) nu are cum și de unde ți-l mai oferi. Acesta fiind adevărul, am căutat numai o frîntură din el pentru a mi-o oferi ca subiect de discuție. Dar cum se poate pierde timpul ? Sîntem noi în puterea regăsirii lui ? Rareori se poate întîmpla acest lucru și știm bine cu cîte eforturi. Timpul îl pierzi fie în amfiteatre (acesta va fi unul din subiectele de discuție viitoare), fie chiar încercînd să intri într-o bibliotecă. De cele mai multe ori nu băgăm de seamă acest lucru fiindcă noi deja ne-am obișnuit să pierdem timp, oricum, oriunde, indiferent cu concursul cui.

Imaginați-vă (de fapt nu-i nimic de domeniul imaginației) un student care are timp de 8—10 ore cursuri : deci începe munca sa intelectuală la ora 7 și o termină la ora 14 sau chiar la ora 20. Trebuie el să intre cel puțin de trei ori pe săptămînă în bibliotecă ? Desigur, răspundem, chiar de mai multe ori...

În urma acestui gînd am intrat într-una din bibliotecile studențești ale Facultății de limbă și literatură română. Nemulțumirea și mulțumirea fac aici casă bună. Mulțumirea pe de o parte fiindcă majoritatea cărților indicate la seminarii pot fi găsite aici, și nemulțumirea pentru cele ce urmează. Interlocutorul meu multiplu îmi răspunde unor întrebări lesne de subînțeles :

— Într-adevăr, sînt nevoit să intru patru sau cinci zile pe săptămînă la bibliotecă. E cea mai apropiată sursă pentru noi, filologii. Am desigur și mulțumiri — nu trebuie să alerg în tot Bucureștiul după o carte, dar dacă aș ști că o găsesc, de cele mai multe ori mi-aș cumpăra-o. Inevitabilele cozi de după ora patru nu cred că pot fi evitate atîta timp cît în perioadele de vîrf de după cursuri nu există pentru buna deservire mai mulți bibliotecari. Un singur om e imposibil să satisfacă sute și sute de cereri. De aceea apar aceste cozi la care aștepți chiar 20 de minute, uneori mai mult.

Poate că e mai ușor procedeul prin care se rezolvă cerințele luîndu-se fișele o dată la zece inși — mai ușor pentru cei ce deservesc — în acest fel cel din față așteaptă dublu. Vă dați seama de ce spun dublu, fiindcă el mai stă odată tot cam atîtea minute și pentru cei zece din fața lui. Și uneori se întîmplă ca dintr-o eroare, fie din indicația dată la curs, fie din simpla necunoaștere a volumului în care se găsește nu știu ce lucrare — practic de cele mai multe ori nici nu ai cum să știi — să fii pus în situația de a restitui imediat nu numai cartea respectivă, dar și celelalte care îți sînt de reală trebuință. Trebuie să faci din nou o fișă, să aștepți din nou la rînd iar zece minute, iar timp pierdut, astfel că nici nu-ți poți da seama că într-adevăr pierzi timp, că după atîția nervi totul e aureolat de plictiseală și că încercarea de concentrare trebuincioasă n-o mai ai fiind presat de dulcele timp al tinereții noastre.

Bineînțeles, sînt și ore întregi cînd într-adevăr biblioteca e aproape goală, dar această constatare nu ne absolvă nici pe noi și nici pe bibliotecari de a da o mînă de ajutor în căutarea timpului pierdut.

Dumitru M. ION

RECOMANDAT EXPRES

SCHIȚĂ TOPOGRAFICĂ

Reper : cantina studențească din Galați.

Spre sud — cămine studențești — distanța 15 metri.

Spre vest — grămezi de gunoaie și resturi de la bucătărie, depozitate acolo de conducerea cantinei. Distanța — doi metri.

Spre est — munți de ambalaje ingrămădite tot de conducerea cantinei. Distanța — trei metri.

Spre nord — butoaie goale cu miros puternic și pătrunzător, care se insinuează uneori împreună cu mirosul gunoaielor în sala de mese, spre „satisfacția" studenților care mănîncă acolo. Distanța — zero metri.

La mijloc — administrația cantinei și serviciul administrativ al Institutului politehnic.

Undeva la orizont încă nu se vede : asociația studenților și comisia sa socială.

P.S. — Poftă bună !

VREM LA ȘCOALĂ !

La două săptămîni de la începerea anului universitar aproape toți studenții Facultății de limbi romanice sînt încă în vacanță. O expoziție de mare importanță ocupă localul din str. Danielopol, unde se țineau de obicei cursurile și seminariile. Conducerea Universității bucureștene și conducerea Facultății de limbi romanice asistă la... surplusul de vacanță al studenților filologi. Le atragem atenția că greșelile de planificare, de orar sau de orice altă natură, care au provocat această situație, trebuie remediate pe loc. Studenții vor să învețe...

CAMERA MISTERIOASĂ DE LA ETAJUL 9

O scară în spirală se înșurubează obscur către podul clădirii. Pe un coridor întunecos, pipăind pereții, nimerim cu greu în sala în care cincisprezece indivizi necunoscuți îl ascultă pe al șaisprezecelea. Oare ce pun la cale ? Pun urechea la gaura cheii. Praxiteles, Goya, Repin !? Ce cifru ciudat au oamenii aceștia !! Mare mister !

Chem imediat milițianul din colț, care dă buzna în cameră și îi legitimează în lumina săracă a mansardei ! Nu erau decît niște bieți studenți de la I.A.P., care ascultau cursul de „Istoria artei universale" ținut de prof. Eugen Schileru.

Podul în care studenții se inițiază în Istoria artei universale pare a avea un bogat trecut istoric și merită atenția arheologilor. Îl puteți căuta într-o clădire veche de pe strada Luterană. Și luați drept ghid pe cineva din conducerea I.A.P. Veți nimeri sigur, chiar pe întuneric. Căci, după cum se vede, dînșii știu să meargă chiar legați la ochi.

ANTICARIATE PENTRU STUDENȚI

Mai multe scrisori sosite în redacție, precum și discuțiile purtate cu numeroși studenți, ne-au semnalat o necesitate pregnantă pentru mediul universitar. Este vorba de înființarea unor anticariate destinate exclusiv studenților, în care aceștia să găsească, eventual cu prețuri reduse sau chiar cu plata în rate achitabile la bursă, lucrări care îi interesează, fie din domeniul specialității pentru care se pregătesc, fie din domenii înrudite.

Ar putea fi obținute astfel cursuri de mare valoare ale unor profesori celebri din generațiile dispărute, s-ar putea transmite de la an la an lucrări sau cursuri de specialitate care apar într-un tiraj redus și se epuizează în cîteva zile. Tot aici ar afla studenții pe care îi interesează ediții vechi din operele clasicilor sau alte opere literare ori artistice, epuizate din anticariatele de uz comun de zelul altor bibliofili ale căror posibilități materiale le depășesc pe ale studenților. C.L.D.C., considerăm, ar trebui cel puțin să discute această problemă.

MICA PUBLICITATE STUDENȚEASCĂ

Studentă, caut cameră de închiriat. A se adresa Grozăvești, Bloc B, camera 211, București.

Student Electrotehnică Timișoara, meditez convenabil matematici și fizică, maturitate și admitere în facultate. Telefon 2 14 43 Timișoara.

CONCURS DE SCENARII

Casa de cultură a studenților Timișoara, Studioul cineclubului studențesc „Gaudeamus" anunță un concurs de scenarii pentru filmele de scurt metraj (artistice, documentare, de animație etc.) de preferință pe teme studențești. Cele mai bune scenarii vor fi ecranizate. Lucrările se primesc pe adresa : Casa de cultură a studenților Bd. Tinereții 9, Timișoara, cu mențiunea „Pentru Gaudeamus".

Familia Vasilescu — studenți — caută cameră de închiriat dacă e posibil în cartierul Izvor. A se adresa Cămin 6 Martie, camera 14, Bloc A București, Splaiul Independenței nr. 204, București.

Meditații limba franceză pentru elevi liceu — studenta Costescu Roxana, strada Diana nr. 5 Timișoara.

Studentă, Popescu Doina, an III Filologie, dau meditații la limba română și limba franceză. A se adresa Cămin 6 Martie, Bloc A, camera 13. București.

Studentă, Grăjdeanu Mariana, anul II franceză, dau meditații la limba română și franceză. Cămin 6 Martie, Bloc A, camera 2, București.

Studentă, Banu Olimpia, dau meditații limba franceză, telefon 51 43 52, București. Dacă este posibil, după orele 8 seara

---

Niculescu Iulia, Facultatea de drept, caut cameră convenabilă pentru închiriat. A se adresa Cămin Drumul Taberei, camera 13, București.

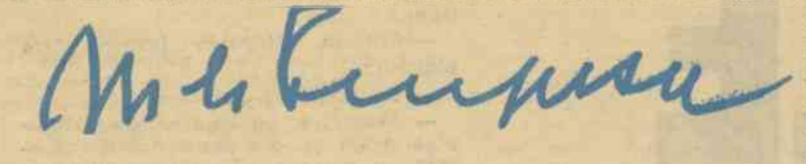
ANUNT

La 1 octombrie a început concursul pe țară „Pentru cel mai bun cămin", organizat de Comitetul Executiv al U.A.S.R. și Ministerul Invățămîntului. Regulamentul și sistemul de premiere se găsesc la consiliile A. S. din centrele universitare, unde va avea loc prima fază a concursului.

★

Anunțăm pe această cale că începînd cu acest an universitar studenții au la dispoziție în cantine și cămine cutii sigilate pentru sugestii și sesizări.

INTERVIUL SĂPTĂMÎNII

FĂRĂ PASIUNE NICI O MESERIE NU ESTE A TA

Să-l numim : colocviu intim. Pentru că așa a și fost. Într-una din zilele acestei toamne, ne-am strîns în jurul profesorului MILTIADE FILIPESCU cîțiva studenți de la Geologie-geografie și semnatara acestor rînduri.

Colocviul îl vom reda întocmai, pe de o parte pentru a-i păstra spontaneitatea, pe de alta pentru a reliefa de la primul „coup d'oeil" diversitatea de întrebări și răspunsuri, interesul de a afla cît mai multe date legate de profilul complex al profesorului, de a învăța de la maestru secretul psihologiei succesului, care se exprimă înainte de toate printr-un singur cuvînt : PASIUNE.

POPESCU ION : Momentul descoperirii vocației mi se pare suprem în alegerea unei profesii. O revelație care poate dura o viață întreagă, fiind geneza unei opere durabile... Ați dori să ne spuneți cum a fost acest moment pentru dumneavoastră ?

Profesorul pare o clipă descumpănit de întrebare. Sînt atîtea de spus... Dar, așa cum ne-a obișnuit, academicianul pare un prieten mare și bun al studenților. Nimic ostentativ, ci retrăirea unui moment tineresc. Un climat de magie profesională, de încredere, favorizează colocviul.

Acad. prof. M. FILIPESCU : Visam să urmez medicina. Dar, cîteva zile de rătăcire prin București în căutarea unui post de pedagog, a unui cămin pentru a-mi asigura studiile m-au descurajat. Rareori hazardul e de bun augur. M-am dus să audiez cursul profesorului L. Mrazec despre originea zăcămintelor de petrol. M-a entuziasmat limpezimea cursului, ținuta profesorului și marea lui omenie. I-am împărtășit necazurile mele de peregrin prin Capitală. M-a îndemnat să urmez geologia, asigurîndu-mi cămin și cantină. N-am regretat niciodată alegerea făcută de pe urma căreia am avut numai bucurii.

MATACHE IULIANA : Știu că ați călătorit mult, tovarășe profesor ; aceasta mă face să vă rog să ne împărtășiți cîteva impresii de peregrin pe tărîmul geologiei. Care a fost cea mai luminoasă zi din peregrinările dumneavoastră din ultimii ani în lume ? Mă refer la întîlnirile dumneavoastră cu personalități deosebite...

M. F. : Am trăit multe zile frumoase, dar una nu o voi putea uita cu ușurință, pentru că în ziua ceea omagiile care îmi erau adresate se adresau de fapt tuturor geologilor români, școlii noastre de geologie. Era în 1964. Cu prilejul celui de al XXIII-lea Congres internațional de geologie de la New Delhi, am fost invitat să iau parte la recepție. Ne-a primit președintele Indiei, Radakhrishnan. A trecut prin dreptul fiecăruia pentru a strînge mîna celor prezenți. Aflînd că sînt român a spus : „Cunosc România și știu tot ce au făcut geologii români pentru noi. Fără sprijinul lor nu am fi valorificat bogățiile noastre de petrol". N-a fost însă unica satisfacție. Rectorul Universității din New Delhi avea să-mi spună la rîndul său : „Tare mult am vrea ca și noi, indienii, să ridicăm geologia la nivelul pe care l-a atins în prezent România". Aceste cuvinte spuse la mii și mii de kilometri de patrie aveau pentru mine semnificația unei munci împlinite, dar și aceea a perfecționării continue. Eram la New Delhi, dar mă gîndeam la toți cei care nu erau prezenți și cărora li se cuvenea cea mai mare parte a laudelor aduse de cei doi reprezentanți ai Indiei.

Colocviul desfășurat în asemenea accente spontane de sinceritate profesională a încălzit bine atmosfera. O mie de întrebări stăteau pe buzele celor tineri.

Confesiunea „profesională" a omului de știință obișnuit cu rigorile studiului începea să devină captivantă pentru cei de față. Geologii știu însă unde să se oprească, mi-am zis, acolo unde viața începe, în subteranul de mister al planetei. Deocamdată, sîntem la capitolul tinerețe. „Jurare in verba magistri" mi se părea acum un dicton nu prea respectuos. **Studentul CRISTIAN DOBRESCU voia să afle „cea mai frumoasă amintire a profesorului lor din anii studenției".**

M. F. : Ca student în anul II, am înființat Societatea studenților naturaliști. O societate cu caracter pur științific, care cultiva personalitatea studentului, inițiativa, sprijinea excursiile documentare. Înființată în 1922 — societatea a trăit 17 ani. Era un bun al nostru, cucerit. Dădeam baluri și făceam rost de fonduri pentru excursii și bibliotecă, pentru editarea unui buletin al studenților în științe naturale. O muncă în care singuri ne angajasem. Noi cu ideile, profesorii aveau doar rolul de supervizori ai acțiunilor noastre.

Sînt mîhnit gîndindu-mă la unele dintre cercurile științifice de-acum, unde la ședințele obișnuite mai bine de jumătate din participanți sînt cadre didactice, unde studenții în majoritatea lor așteaptă să li se indice bibliografii, referate, într-un cuvînt — totul de-a gata. Aș fi bucuros ca, în cadrul unor astfel de cercuri, studențimea să imprime un stil, să fie sufletul cercetării științifice, să geamă amfiteatrele de curioși și interesați, ca pe vremea studenției mele. Noi, profesorii, să vă stăm la dispoziție cu informarea și numai atunci cînd forțele vi s-au epuizat în cercetări, cînd v-ați încurcat în studiu ca într-un labirint, numai atunci putem spune că venim în ajutorul pasiunii și nu al comodității, cum se întîmplă adesea.

Cele spuse de acad. prof. Miltiade Filipescu au avut darul să electrizeze asistența. Problema cercurilor științifice e doar problema multor studenți. De ce se mai tolerează o atmosferă „școlărească" în aceste cercuri, de ce totul trebuie să se transforme într-o dădăceală elementară ? Unde este pasiunea, unde sînt inițiativele creatoare, entuziasmul celor 20 de ani sau, parafrazînd celebrul vers al poetului François Villon, să ne întrebăm și noi mirați „unde sînt amfiteatrele de altădată" vibrînd de entuziasm ? La gîndurile mele se asociază studentul Ion Popescu care solicită părerea profesorului : Credeți că ar trebui să organizăm un cerc științific care să faciliteze o strînsă legătură nu numai cu biblioteca, ci și cu terenul ?

M. F. : Vă spuneam că în cadrul societății noastre se organizau excursii anuale și speciale de documentare. Un geolog fără teren e ca un profesor fără clasă. Ministerul Învățămîntului a desființat excursiile de cercetare. E un mare rău. Solicitările noastre adresate acestui for au rămas deocamdată fără ecou. Practic însă, faceți apel la forțele existente, puneți pe baze solide cercul științific, anunțați-vă și popularizați-vă comunicările. Căutați ca pe lîngă partea evident științifică a cercului să existe și una de agrement. Apelați, de pildă, la colegii de la Conservator, la scriitori. În acest mod, veți acorda o fărîmă de timp și preocupărilor de cultură. Apariția unui buletin științific al cercurilor voastre se impune, după cum se impune organizarea unor excursii de cel puțin 10 zile pentru documentare și cercetare. Sperăm ca Ministerul Învățămîntului să răspundă acestui deziderat. Prin intermediul acestor buletine științifice, munca voastră în ședințele de cerc sau excursii va putea fi valorificată, justificată.

Deocamdată, sîntem la capitolul muncă, satisfacție, succes, realizare. Există oare vreo rețetă ? Poate că da !

Care este descoperirea care v-a adus cea mai mare satisfacție ? — întreabă **NICOLAE POP.**

M. F. : În 1927 priveam la microscop un pămînt ars, studiam de fapt din curiozitate pură ce sînt aceste pămînturi, cînd am descoperit diatomitul care dădea cheia petrolului. Se confirma astfel una din ipotezele savantului L. Mrazec și anume că hidrocarburile din rocile sedimentare sînt legate de plancton (organisme vegetale și animale). Cîțiva ani mai tîrziu plecam la Paris. Alături de profesorul Cayaux am studiat petrografia rocilor sedimentare. Au urmat apoi alte descoperiri... Pe teren, în regiunea Alunișu, am descoperit o bogată faună care m-a determinat să susțin prezența aquitamanului (etaj geologic) și apartenența lui la oligocen. O alta — vîrsta șisturilor negre — care a format obiectul unei dispute ce a durat aproape 100 de ani între germani, austrieci, polonezi, unguri, și altele, și altele... Dar nici una din ele nu mi-a adus explozia de bucurie a primei...

Profesorul spune toate acestea cu o undă de emoție în glas : **Pentru a face cea mai mică descoperire în știință, spunea Louis de Broglie, trebuie să fii curios din fire, să cercetezi natura mai adînc decît cei din jurul tău, să te „iluzionezi" la ideea că într-o zi truda îți va fi răsplătită : o rocă, un virus, un neutron, un diamant, o galaxie, o relație necunoscută. Spun aceste lucruri auditorului din nevoia de a sublinia bucuria primei descoperiri științifice.**

Profesorul a fost atît de simplu în remarca sa încît a creat un moment de incertitudine, de reverie...

Studentul **NICOLAE IONEL** încearcă deseori complexul unui învins în disputele amicale cu colegii săi. Sînt trist, spune el — nu reușesc întotdeauna să explic colegilor de la alte facultăți în ce constă frumusețea geologiei...

M. F. : Spune-le, de pildă, că o piatră este un paragraf de istorie a pămîntului și că prin ea vorbesc geologii. Spune-le că astăzi geologii caută minereuri care să aibă putere și capacitate de disociere pentru sursa de energie viitoare. Că poate mîine, în loc de bauxită vom folosi argilă, că poate fierul va fi înlocuit cu substanțe foarte sărace în fier. Și că, încă n-am smuls toate tainele pămîntului. Vor mai rămîne și pentru cei care vin după noi, pasionați și dornici să îmbogățească țara cu mintea și descoperirile lor...

Admir, fără voie, concizia termenilor, modul în care forța cuvintelor reflectă deopotrivă modestia, siguranța omului de știință. Momentul confesiunii este acum al prețuirii depline.

M. I. : Cursurile dumneavoastră se desfășoară într-o atmosferă caldă, prietenoasă. V-a încercat vreodată gîndul să abordați o altă profesie ?

M. F. : Am iubit și iubesc oamenii și am avut cîteva ocazii mari să părăsesc învățămîntul. În Franța, de pildă (1931-1932), profesorul Cayaux mi-a oferit un loc de geolog. „Iertați-mă, i-am spus, merg să-i învăț pe-ai mei". În 1936, un american îmi oferea un post plătit cu 75 000 de lei pe lună. Nu m-au interesat banii, ci țara mea, cu oamenii ei. Nu țin să vă bucur pe voi, studenții, cu cartea mea de vizită și cu prerogativele profesorului universitar, ci cu ajutorul meu atunci cînd e nevoie, începînd cu necazurile voastre personale și terminînd cu cele în profesie, și cred că nu exagerez.

Intervenise un moment de meditație și admirație adîncă, de emoție, cînd reluarea unei discuții devine aproape o impietate și poate aici s-ar fi sfîrșit bucuria întîlnirii noastre dacă **DINICĂ IVAN** nu ar fi rupt aceste liniști dense care pluteau acum cu o întrebare aproape copilărească : Ați practicat sportul ? Povestiți-ne o zi din viața dumneavoastră care v-a stîrnit hazul, dar poate și frica.

M. F. : 140 000 km. pe jos pînă la anii mei pot fi considerați un sport. Aș fi ocolit pămîntul de cîteva ori. În tinerețe îmi plăcea canotajul și îmi amintesc că în liceu, în urma solicitării unei societăți sportive, mă decisesem să fac box. Am ascultat o cuvîntare înflăcărată despre minunile acestui sport, ni s-au făcut cîteva demonstrații și apoi am fost puși la proba practică. Am scăpat cu fuga. Dar toate acestea sînt lucruri de amănunt, cum de amănunt este de pildă faptul că în 1922 semnam pasteluri în „Zburătorul", pasteluri cu care mă mîndream.

Esențialul însă, în viața mea, a fost munca de zi cu zi, dăruirea, sacrificînd distracții, prieteni și uneori familia. Fără pasiune nici o meserie nu ți se dăruiește, nu este a ta.

Marta CUIBUȘ

ÎNTRE CONSECINȚE ȘI CAUZE SÎNTEM NOI

„Tovarășe Decan,

Subsemnata PANAIT GRAȚIELA, absolventă a Facultății de limbă și literatură română din București, vă rog să binevoiți a-mi aproba...“

Oacheșa fetișcană mototoli brusc acest început de petiție și înălță capul; ciorchinii roșietici ai cerceilor tresăltară indignați.

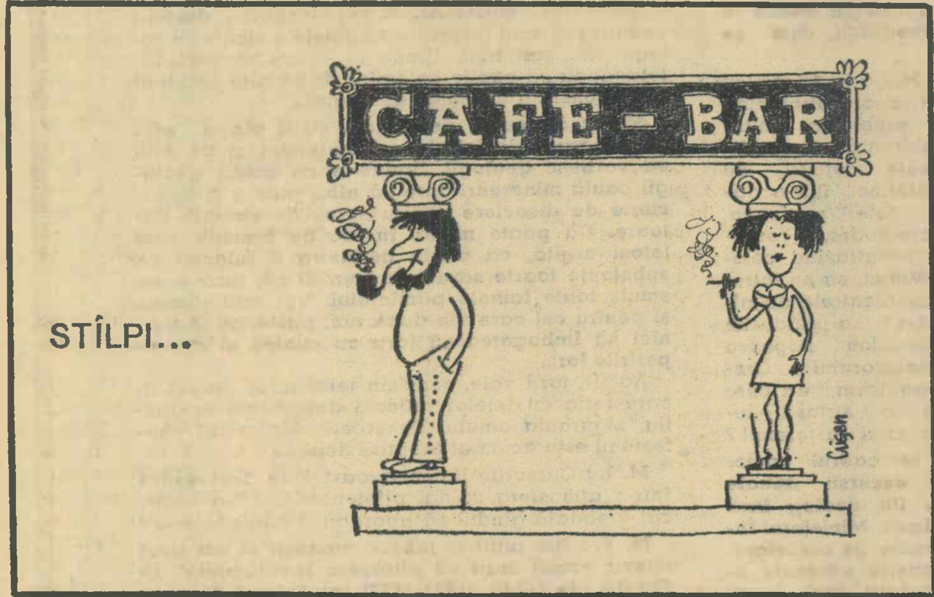
— Trebuie neapărat să obțin eliberarea diplomei de... MATURITATE. Altfel nu mă pot angaja.

— Nu beneficiați de o repartizare în producție?, intervenii eu, adică reporterul, vădit interesată de un asemenea caz.

— Ba da; tocmai la Chilia Veche, pe Dunăre. Dar ce să caut acolo? N-am nici în clin nici în mînecă cu nimeni. Și apoi sînt orfană de la trei ani, iar mama suferă de o nevroză „extrem de puternică“.

Am avut, bineînțeles, cererea unei instituții din Capitală — dar comisia n-a ținut cont de ea! Dacă mi-ar fi oferit ceva mai bun, în regiunea București, cu posibilități de navetă, aș fi acceptat în ultimă instanță... Stăteam doi ani și gata! Însă ceea ce mi-au dat mie nu-i nici măcar așa, ca la chiori!!!

— Poate vă aranjați într-un fel...

STÎLPI...

— M-am dus pînă la Chilia Veche să-mi iau negația, dar „ĂIA“ nici nu vor să audă de așa ceva; pretind că n-au cadre. Spuneți-mi, ce să le fac? Eu nu cer decît un post conform pregătirii mele — oare pe medici nu-i repartizează în specialitatea lor?

— Dar ce încadrare vi s-a propus?

— Profesor de limba română!

LA SECȚIA DE ÎNVĂȚĂMÎNT A LEȘINAT UN BĂRBAT

...înalt, voinic, sănătos: tovarășul profesor de biologie Raicev Gheorghe Cristian Corneliu. Cauza acestui leșin? „Boicotul“ regiunii București care — cu toate „intervențiile“ — nu acceptă să-i acorde transferul din comuna Florești-Titu în Capitală.

— „Nu suport apostolatul, vreau să intru în domeniul de cercetare“ — a reclamat d-sa printre lacrimi (lacrimi adevărate!). Ce contează faptul că nu sînt din București? Mă descurc eu...

★

Reacția fiecăruia dintre tinerii numiți *aici, fată de repartizarea în producție — luată nu doar ca moment ci, aș spune, ca act de integrare activă, de participare a individului la viața socială —* e reprobabilă. *Și, în continuare, ceea ce ar trebui să facem e să-i acuzăm. Să acuzăm IRESPONSABILITATEA LOR — fiindcă cel puțin acest refuz categoric adresat colectivității care le-a încredințat rolul de educatori? Să le acuzăm CINISMUL — oare nu denotă acest gest o sfidare? Să le acuzăm EGOISMUL — doar nici unuia nu i-a păsat ce se întîmplă cu elevii pe care i-a lipsit de dascăli, nici unul nu s-a gîndit la consecințele nefaste ale absenței lui. Să-i acuzăm pentru NESINCERITATE în numele LOIALITĂȚII, pentru IMORALITATE în numele CONȘTIINȚEI.*

DIN FACULTATE TINERII VIN NEPREGĂTIȚI PENTRU VIAȚĂ...

...ne spune șeful Secției de învățămînt a regiunii București, tovarășul STELIAN PĂUN. „Subiectul“ îl preocupă nu de azi și ca atare „atacă“ frontal:

— Pe an primim cam 2500 de cereri de transfer, dintre care aproximativ 500 se rezolvă (avînd, și acestea, motive plauzibile, dar nu pot stabili exact în ce măsură sînt cert stringente). Spre a nu mai discuta despre neprezentările la post. Majoritatea solicitanților cer „dezlegări“ pentru Capitală sau posturi în apropiere de București. *Cine sînt solicitanții? Absolvenți de la I.C.F. care prezintă fel de fel de acte de sănătate (!?), absolvenți ai Conservatorului, matematicieni care-și găsesc ușor servicii, filologi care cochetează cu O.N.T.-ul etc. Interesant mi se pare că, printre cei ce revendică dreptul de a profesa în București, destul de mulți n-au nici o tangență cu orașul. Iată un caz „tipic“: un absolvent biolog din Iași, ieșan, repartizat la Iași! Vine la mine și e de acord să ocupe un post de suplinitor la Fetești — pînă ce se va găsi un titular pentru catedra de* chimie. *Al doilea an l-am mutat la Drăgănești; dar a venit și aici un titular chimist. L-am întrebat din curiozitate: „De ce nu te duci, omule, acasă?“ Mi-a răspuns: „Merg pe la prieteni prin București, mă mai distrez...“ Instabilitatea, fluctuația au după părerea mea mai multe origini. Și anume: tineretul școlar nu este îndrumat către profesia pentru care are chemare nici de liceu, nici de familie. Și adesea bacalaureații își aleg facultatea după cu totul alte criterii decît aptitudinile.*

În al doilea rînd nu întotdeauna condițiile de viață sînt favorabile stabilirii tînărului profesor într-un sat. E o realitate pe care nu o negăm și nici nu o ascundem: paradoxal, dar aprovizionarea cu alimente e o problemă, nemai discutînd despre programul slăbuț al cinematografelor sătești, despre mijloacele „debile“ de transport și încă atîtea altele. Cred apoi că profesorii ar trebui să fie mai bine retribuiți. În sfîrșit, tendința „de evadare“ se datorează și faptului că tinerii vin în mediul rural bine pregătiți profesional dar complet nepregătiți pentru viață. *Astfel, contactul cu greutățile devine șoc și fuga remediu. Chiar pentru cei bine intenționați.*

★

Excludem din rîndul motivelor ce determină „dezertarea“ unor absolvenți de la post neputința de a face față sarcinilor profesionale implicate de funcție; specialiștii atestă unanim o bună pregătire a diplomaților universitari. Pentru elucidare atenția trebuie îndreptată în special asupra modului în care întregul COMPLEX de factori educativi reușește să contribuie, în timpul studiilor la formarea tineretului intelectual. Fiindcă, evident, integrarea în viața socială presupune o gîndire matură, chibzuință, personalitate deja formată și, foarte important, existența anterioară a unor atitudini active față de viață.

Se cîștigă în anii facultății aceste atribute indispensabile?

Ne vom opri în continuare, deliberat, doar asupra unui singur aspect al problemei, investigînd prin sondaj sfera de preocupări a studentului obișnuit, sau, mai bine caracterizat, a „mediei student“.

...SĂ VORBIM ȘI SĂ NU NE PLICTISIM

VIOLETA M. — Facultatea de filozofie: *— Sînt în anul I și vin din Tîrgoviște. Am avut noroc de un colectiv bun care încearcă să mă pună la punct cu ce-i mai bun în București. Nu sînt în temă cu pictura modernă și fiindcă vreau s-o cunosc am colindat prin cîteva expoziții. Nu prea m-am lămurit. Acum intenționez să merg la teatru. Am pierdut ieri „Candida“ dar sper să văd „Opera de trei parale“.*

— În ce mod reușiți să vă relaxați?

— Ca distracție în sine scriu poezii. Sper că în anul doi, cînd o să-mi formez o cultură mai serioasă, să debutez. Între cursuri merg la o cafea; lucrul ăsta mă relaxează în măsura în care am și tovarăși de conversație.

SOFIA D. — Facultatea de Drept: *— Nu am frecventat reuniunile studențești, n-am fost prea curioasă. Fac plimbări cu colegii iar în timpul „ferestrelor“ venim cu toții la „Tosca“.*

— Ce vă place în mod deosebit?

— Să citesc.

— Preferințele literare?

— Nu știu. Sînt mulți autori care-mi plac dar acum nu-mi vine în cap nici unul. Din domeniul muzicii îmi plac Beethoven (Concertul nr. 5), Enescu și Mozart. Uneori seara merg și la filme.

PAUL G. — I.M.F. *— Cum îmi petrec timpul liber? Citesc mult — poezie, Prevert, Grigore Arbore, Sorescu — proză. Am o bibliotecă personală care mă satisface. Vizionez între 10—12 spectacole teatrale pe stagiune, mă duc la cinematograf frecvent. Uneori urmăresc și competiții sportive.*

— V-ați pus problema că după absolvire părăsiți Capitala?

— Nu mă interesează. Voi avea mai multă liniște și timp pentru a mă autodepăși. Intenționez să-mi cumpăr radio și televizor, să-mi completez biblioteca și eventual să-mi fac o discotecă. Voi face economii ca în concediu să călătoresc prin țară și în străinătate. Să cunosc cît mai multe.

C. PANTELIMON — I.P.G.G.: *— Prefer jocurile de club. Aș sta acolo toată ziua. Însă din cauza programului nu întîrzii zilnic mai mult de 2—3 ore. Duminica urmăresc meciuri de fotbal pe stadion sau la televizor.*

— Dumitale, în viață, ce-ți oferă satisfacție? Ai o pasiune pentru ceva?

— Nu am nici o pasiune. Îmi place să fiu înconjurat de oameni, să fie o atmosferă veselă, să vorbim și să nu ne plictisim.

ION M. — Arhitectură:

— Care sînt preocupările dv. extraprofesionale?

— Vizionez în special filme; mai puțin spectacole de teatru. Și în acest caz prefer producțiile polițiste și comediile cu Louis de Funes. Caut să prind toate expozițiile deschise. Pentru plăcerea mea lucrez acuarele și sculptez în lemn.

— Practicați vreun sport?

— Ca amator — înotul.

— Ce publicații urmăriți în mod constant?

— Cinema, Magazin istoric, Arta plastică...

— Ce faceți într-o zi liberă?

— N-am fost un student prea silitor pînă acum și, din acest an, voi consacra o parte a zilei „libere“ problemelor profesionale. Ajut și părinții în treburi gospodărești. Din cînd în cînd mă copleșesc proiectele. Aș vrea să-mi confecționez singur un mobilier pentru camera mea, aș dori să lucrez ceramică, metal bătut, în genere obiecte de artizanat. Nu le pot realiza totdeauna fiindcă nu am cu ce: nici instalații, nici materiale.

★

Avînd în genere un program încărcat, la care se poate adăuga uneori și o defectuoasă repartizare a cursurilor prin orare, studenții nu beneficiază, e drept, de prea mult „timp liber“. Iar acesta îl cheltuiesc de obicei „deconectîndu-se“ în modul cel mai ușor posibil, poate în mod sincer din nevoia de a se simți complet relaxați.

În mod obișnuit, de preferință, orele se împart între cinematograf, competiții sportive, dans, modă și uneori plimbări. *Deși la întrebarea „Ce vă place în mod deosebit?“ majoritatea răspund literatură sau muzică. Ne permitem o atare concluzie nu datorită faptului că cifric numărul filmelor vizionate într-o săptămînă egalează (cel mai fericit caz) pe cel al volumelor parcurse sau concertelor audiate într-o lună; la o investigație mai atentă, reporterul constată cu deosebită surpriză că „îmi place muzica“ înseamnă de fapt îmi place un concert sau o sonată, că în domeniul literaturii cunoștințele interlocutorilor sînt destul de vagi, uneori aceștia neputînd argumenta decît prin prestigiul numelui preferința pentru un Hemingway ori Dostoievski.*

Și un simptom îngrijorător: vegetarea prin café-baruri începe să aibă o pondere substanțială. Spunem un simptom îngrijorător, pentru că acest timp efectiv se risipește cu șueta (mai rar se consumă lîngă un coniac și o cafea o conversație doctă!).

Incontestabil, între tînărul cerut de viață la absolvirea facultății și cel pe care noi îl dăm vieții după cinci ani de studii universitare există o deosebire. Iar consecința unei atari stări de fapt am văzut-o: transplantînd un absolvent ale cărui mulțumiri sufletești se reduc la ieftine satisfacții umane, în mediul mai dur al provinciei nu se va aclimatiza. Nu pentru că e rău intenționat, ci pentru că organic nu reușește s-o facă. Deoarece l-ai lipsit de ceea ce pînă atunci reprezenta pentru el totul: un film în premieră, după-amiezele de la „Katanga“, un flirt, „Contemporanul“ cumpărat la colț de stradă, confortul „Grozăveștilor“ etc.

Care este, în ceea ce ne privește, remediul situației?

Evident, o revizuire a programei de învățămînt în sensul stabilirii unui echilibru între timpul afectat exclusiv procesului de învățămînt și timpul liber. Probabil că studiile care se fac în prezent pentru reorganizarea învățămîntului superior vor răspunde acestei cerințe obiective. Mai mult însă ar contribui o categorică înnoire a viziunii și stilului de lucru al factorilor educativi — cadrele didactice, organizațiile de tineret — care să conducă la acea atmosferă universitară efervescentă de care tot discutăm.

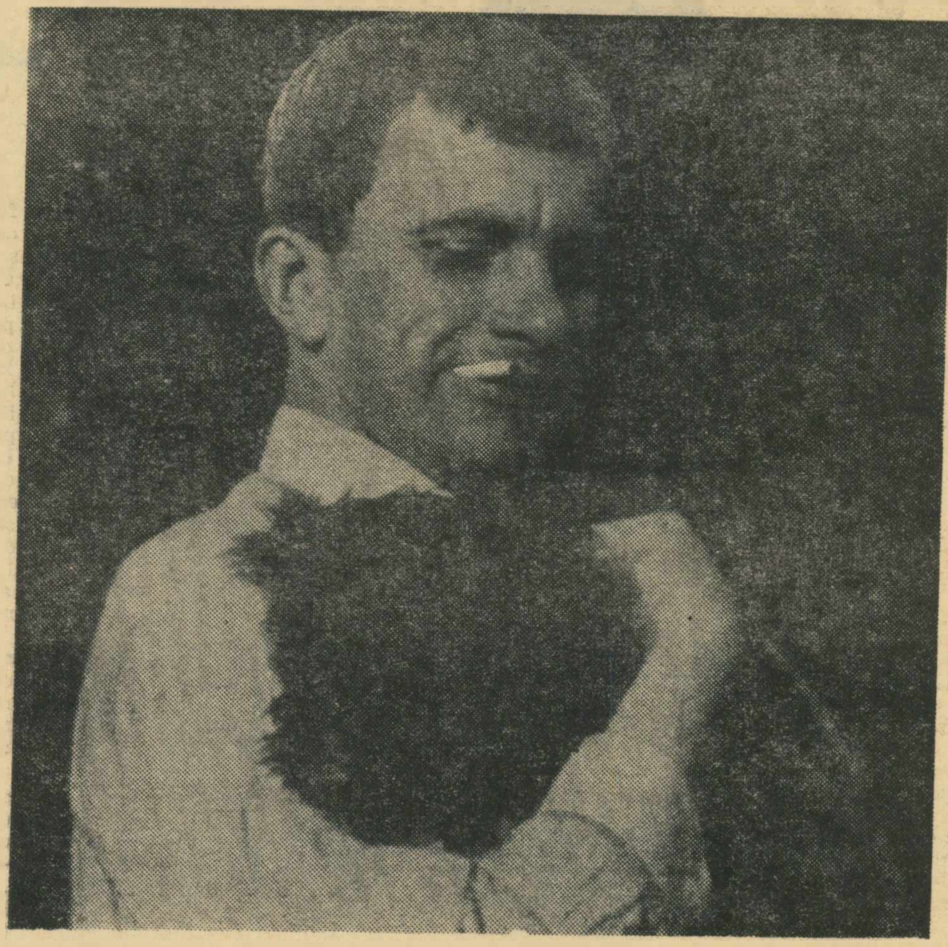
Nu este cazul să reluăm acum și aici probleme teoretice deja epuizate, să intrăm din nou „în amănunte“. Reafirmăm însă importanța lor, faptul că trebuie să constituie în viitorul cel mai apropiat un serios subiect de reflectare și, ceea ce e mai important, un program cotidian de acțiune educativă.

Roxana COSTACHE

MEMORIA POEŢILOR

În comunism funcţionarii vor dispare / Şi vor fi multe cîntece şi poezii — spunea profetic Maiakovski, şi aceste versuri ale sale încep să devină dintr-o hiperbolă entuziastă o realitate spirituală cotidiană. Cînd spun aceasta nu mă gîndesc numaidecît la acele mitinguri de poezie care au loc în marea sală acoperită, de 30 000 de locuri, a stadionului Lujniki. Nici la zecile de întîlniri pe care fiecare poet sovietic le are anual cu cititorii săi, întîlniri în cadrul cărora se citesc volume întregi de poezie. Expresia cea mai impresionantă a acestui cult unanim pentru poezie o constituie mai ales veneraţia cu care este păstrată memoria poeţilor atît pe plan larg, la nivel de stat, cît şi în forul interior al fiecărui om sovietic.

Dimensiunea cea mai amplă a acestei veneraţii e întruchipată îndeosebi de casele memoriale, de monumentele şi manifestările care deopotrivă la ruşi sau la letoni, la armeni sau la gruzini, la toate neamurile pămîntului sovietic, cinstesc moştenirea spirituală a marilor rapsozi.

Maiakovski în anul 1924

ACASĂ LA PUŞKIN

Numele către care s-a îndreptat încă din primii ani ai puterii sovietice atenţia înalţilor diriguitori ai culturii a fost, bineînţeles, părintele poeziei ruseşti Alexandr Sergheevici Puşkin. Comisarul poporului pentru cultură, literatul şi marele om de artă care a fost A. V. Lunacearski avea să se intereseze personal de modul cum să fie conservate conacul Puşkin de la Mihailovskoe şi celelalte locuri legate de viaţa şi activitatea poetului. Un decret al Sovietului Comisarilor Poporului din 17 martie 1922 includea într-o rezervaţie de stat Mihailovskoe, Trigorskoe, mormîntul poetului din incinta mînăstirii Sviatigorsk. Acestora li s-au adăugat în 1936 întregul teritoriu al mînăstirii Sviatigorsk, conacele Petrovskoe şi Savkino.

Evenimentul acestei reconstituiri în mărime naturală a cadrului în care a trăit, a gîndit şi a creat genialul poet coincidea simbolic cu împlinirea a 100 de ani de la ultima sa trecere prin aceste locuri, la înmormîntarea mamei în 1836. Statul sovietic reda astfel poporului imaginea vie, respirabilă aş zice, a genezei multor opere puşkiniene.

Aici, în satul Mihailovskoe, în anii de surghiun, 1824—1826, şi mai tîrziu, Puşkin **„a găsit materialele şi culorile necesare ficţiunilor sale, atît de naturale, de fidele şi de conforme cu proza şi poezia vieţii ţărăneşti a Rusiei"**, cum spunea A. I. Turgheniev.

Mihailovskoe este locul naşterii unor capitole din „Evghenii Oneghin", a dramei „Boris Godunov" şi a poemei „Satul", a povestirii „Contele Nulin" şi a numeroase poezii lirice. O ediţie destul de cuprinzătoare înmănunchează şirul lung de opere care au căpătat sunetul veşniciei în ambianţa cu adevărat poetică a parcurilor şi crîngurilor, a lacurilor visătoare şi aleilor de poveste de pe cuprinsul actualei rezervaţii Puşkin.

Barbara ocupaţie fascistă din anii războiului a adus în paragină aceste locuri de o frumuseţe sacră. A fost distrusă ultima construcţie datînd de pe vremea lui Puşkin, căsuţa legendarei dădace Arina Rodionovna, „prietena de zile grele" a poetului, brazi bătrîni şi pomi fructiferi au fost retezaţi, s-au înstrăinat obiecte şi exponate din casa-muzeu. Pînă şi străvechiul stejar, „patriarhul pădurilor", cum îl numea Puşkin (acelaşi la care se referă poetul cînd îşi începe feeria „Ruslan şi Ludmila" cu neuitatul vers „U lucamoria dub zeleonîi !) a fost greu rănit de schije şi de grenade, încît numai o deosebită grijă faţă de el în anii postbelici l-a readus la viaţă.

Marea dragoste a oamenilor sovietici faţă de făuritorul limbii ruse literare a cunoscut încă în zilele eliberării acestor locuri de sub ocupaţia fascistă dovezi dintre cele mai grăitoare. Chiar în livada vechiului conac în acele zile a căzut eroic comandantul regimentului 760 F.E. Ermolaev. Şi el ca toţi ceilalţi ostaşi purta la piept un manifest înflăcărat, un adevărat jurămînt prin care urmaşii marilor înaintaşi glorificaţi de Puşkin se legau să cureţe aceste pămînturi de fascişti : **Nu poate să mai rămînă în mîinile nemţilor locul nostru sacru naţional — mormîntul lui Puşkin !**

Investiţiile uriaşe, strădaniile a numeroşi specialişti — istorici literari, arhitecţi, muzeografi — au refăcut acest patrimoniu de cultură, sensibilitate şi frumuseţe, rezervaţia Puşkin devenind astăzi unul dintre locurile spre care „poteca e veşnic plină", cum visa poetul.

Întîmplarea a făcut ca vizita mea aici să aibă loc într-o zi luminoasă de toamnă cu frunză arămie în teii şi stejarii de pe alei, cu meri boltindu-şi crengile încărcate de mere, din care gazdele ne-au ospătat generos, cu un incendiu floral de culori în straturile din faţa conacelor din Mihailovskoe, Trigorskoe şi Petrovskoe, cu un amurg îndelung, imens şi de un galben intens ca al sarafanelor ruseşti. Ne înşiruiam pe poteci şi pe cărărui, pe sub bolţile de cetini pe unde poetul se plimba cu fermecătoarea Anna Petrovna Kern („Ţin minte minunata clipă./ Naintea-mi tu te-ai arătat/ Vedenie trecînd în pripă..."), zeci de poeţi din peste 20 de ţări dintre care mulţi tălmăciserăm în atîtea limbi ale pămîntului versul cristalin al poetului. Întîlnirea atîtor traducători ai poeziei şi prozei ruseşti şi sovietice prilejuită de Semicentenarul Revoluţiei era încă o mărturie a preţuirii de care se bucură în societatea sovietică arta şi literatura.

FLORI TOTDEAUNA PROASPETE PE MORMINTELE ŞI LA STATUILE POEŢILOR

Nevoia de-a cunoaşte şi în alte ipostaze această veneraţie pentru memoria poeţilor cît şi sentimentul de veche dragoste ce o port lui Maiakovski şi Esenin mi-au purtat paşii către mormintele lor din Novodevicie şi Vagankovskoe. Pe lespedea de marmură neagră şi grena a mormîntului monumentalului cîntăreţ al Revoluţiei din Octombrie erau aşezate numeroase buchete de flori proaspete, ca şi la mormîntul lui Fadeev şi al altor poeţi şi scriitori.

Cimitirul Vagankovskoe, unde e înmormîntat Esenin, se află în vechiul raion revoluţionar al Moscovei, Krasnaia Presnia. Faptul mi se pare semnificativ pentru puternica înrădăcinare a poeziei eseniniste în viaţa oamenilor simpli, cum semnificativă mi se pare şi vecinătatea mormîntului poetului atît de iubit cu groapa comună a unora dintre luptătorii căzuţi în zilele Revoluţiei, pentru care parcă au fost destinate versurile de bronz ale poetului : **Vouă-n morminte hodină, / Slăvire din inimi oricînd...**

Şi pe mormîntul lui Esenin aceleaşi flori proaspete şi în plus un mănunchi de fîn mirositor şi cîteva buchete de fructe roşii de scoruş, pomişorul de atîtea ori invocat de Esenin în versurile sale seducător de frumoase.

Într-un alt capăt al Uniunii Sovietice, în Armenia, tot în această toamnă aveam să cunosc manifestarea de proporţii naţionale a sărbătoririi naşterii unuia dintre cei mai înflăcăraţi şi mai elevaţi poeţi sovietici, reprezentant strălucit al noii culturi armene, Eghişe Cearenţ.

La punerea pietrei de fundaţie a monumentului care i se ridică poetului, la adunările solemne de la Erevan şi Kirovacan (un oraş aflat în nordul Armeniei) mi-a fost dat să văd sute şi mii de oameni gata să asculte ore în şir versuri şi discursuri despre poeţi şi poezie. Pentru a avea o imagine despre ceea ce înseamnă această receptivitate contaminantă faţă de artă în genere e de ajuns să amintesc că una dintre aceste adunări, acea de la Erevan, a durat nu mai puţin de 6 ore, timp în care au luat cuvîntul nu mai puţin de 30 de poeţi, au recitat cîţiva actori, au cîntat mai multe soliste de operă.

UN INSTITUT PENTRU CONSERVAREA MEMORIEI MARILOR CREATORI

Moştenirea spirituală a popoarelor sovietice formează totodată şi obiectul preocupărilor unor instituţii dintre cele mai moderne în acest domeniu. Astfel lîngă Moscova funcţionează de mai multă vreme Institutul Kino-fono-foto care păstrează filme, înregistrări pe bandă şi pe placă, fotografii cu imagini din viaţa şi creaţia unora dintre cei mai iluştri oameni de cultură ai Uniunii Sovietice.

Unul dintre animatorii acestei activităţi de o nepreţuită valoare nu numai pentru generaţiile actuale, ci şi pentru cele ce vor veni, este literatul Irakli Andronikov, om de o fină cultură şi de un farmec cuceritor. Lui i se datorează editarea a două discuri pe care sînt înregistrate vocile nu numai ale celor mai reprezentativi scriitori sovietici, ci şi ale unor celebrităţi ale literaturii ruse anterioare revoluţiei, cum au fost Lev Tolstoi, Veresaev, Leonid Andreev.

Acelaşi entuziast militant pentru păstrarea cu sfinţenie a unor astfel de documente, I. Andronikov, este şi autorul unei galerii cinematografice alcătuită pe bază de pelicule documentare în care se succed rînd pe rînd Gorki şi Maiakovski, Lunacearski şi Fadeev, Bernard Shaw şi Romain Rolland, Şaliapin şi Ermolova, Stanislavski şi Meyerhold, Cerkasov şi Moskvin şi cîte alte glorii ale literaturii şi artei sovietice.

Precum se vede, memoria marilor creatori ai culturii popoarelor sovietice clasice şi contemporane cunoaşte dovezi dintre cele mai multiple de veneraţie plină de dragoste şi păstrare a ei, ca un legămînt sfînt, pentru generaţiile care vor veni în „comunista depărtare".

Niculae STOIAN

Semicentenarul Marelui Octombrie

Studenţii din întreaga ţară cinstesc cu adîncă emoţie împlinirea unei jumătăţi de veac de la glorioasa Revoluţie Socialistă din Octombrie. Deosebit de variate şi interesante sînt acţiunile dedicate acestui eveniment de studenţii bucureşteni. Astfel, Comitetul U.T.C. al centrului universitar în colaborare cu Consiliul Uniunii Asociaţiilor Studenţilor şi conducerea Casei de cultură au organizat şi organizează o serie de simpozioane pe diverse teme legate de Revoluţia din Octombrie.

Prof. N. Moraru va vorbi studenţilor, în sala de spectacole a Casei de cultură, despre «Romanul revoluţiei — „Pe Donul liniştit"» — expunere urmată de filmul inspirat de roman.

Tot aici criticul de film Ana Maria Narti va ţine conferinţa „50 de ani de film sovietic", iar studenţii Institutului de teatru şi actori de la teatrele bucureştene vor recita din lirica revoluţionară sovietică. In holul Casei de cultură e în curs de amenajare o expoziţie de fotografii şi documente din anii revoluţiei. Expoziţia va fi inaugurată în primele zile ale lunii noiembrie. Ziaristul Al. Stark va prezenta studenţilor impresii de călătorie din Uniunea Sovietică, iar în ziua de 7 Noiembrie va avea loc conferinţa „50 de ani de la victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie", în continuarea căreia Orchestra Studio a Conservatorului „Ciprian Porumbescu" împreună cu solişti şi formaţii artistice ale Casei de cultură vor prezenta un spectacol festiv.

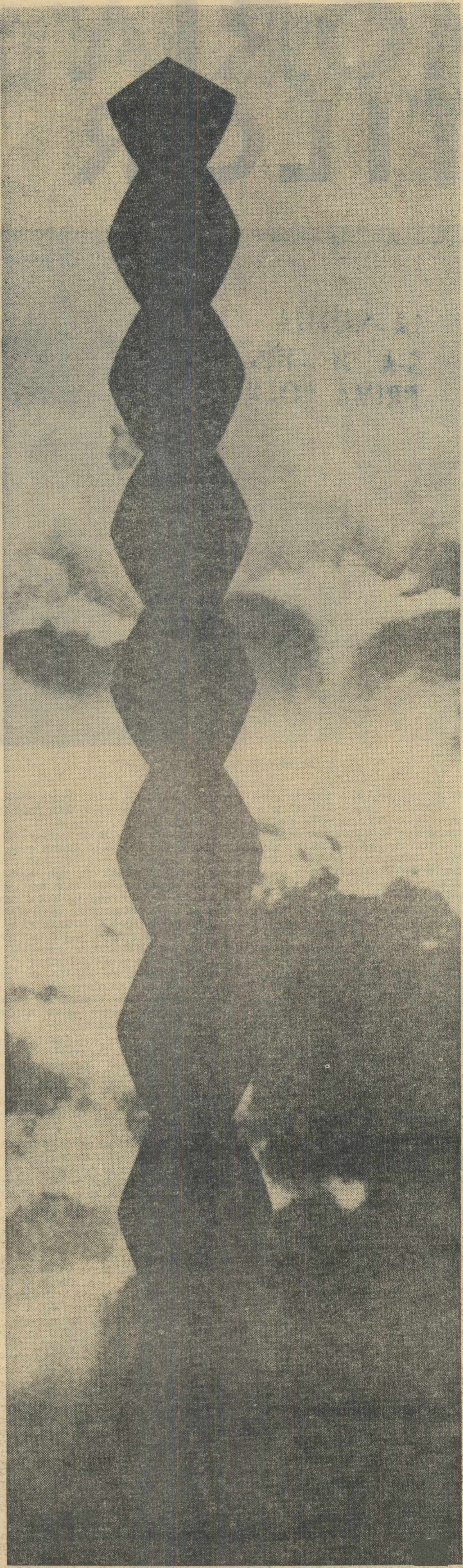
În toate institutele bucureştene vor avea loc, desigur, manifestări asemănătoare. Astfel, la I.P.G.G. şi Institutul de arhitectură vor avea loc cîte două proiecţii de filme sovietice inspirate de Marea Revoluţie şi de anii războiului civil.

Studenţii politehnişti şi cei agronomi vor putea urmări la cluburile institutelor respective simpozioane privind construcţia socialistă în U.R.S.S. oglindită în romanul sovietic, recenzii ale unor lucrări din literatura sovietică, proiecţii de filme şi audiţii de muzică clasică sovietică. Tot la Politehnică va avea loc o expunere despre influenţa Revoluţiei din Octombrie asupra mişcării revoluţionare din România şi solidaritatea oamenilor muncii din ţara noastră cu revoluţia sovietică.

De asemenea, va fi prezentată conferinţa „Figura lui Lenin în literatură".

NICU FILIP
GRIGORE POPA

PREFA

Universalitatea mesajului sufletului și gîndirii românești și-a concretizat potențialul fertilizator în Simpozionul Internațional Brâncuși.

Personalități de mare prestigiu de pe toate meridianele globului aduc omagiul lor artei noastre naționale, reprezentată prin titanul de la Hobița. Românul acesta fulgurat de geniu a deschis o eră nouă în arta lumii, pornind de la unitatea primordială a materiei. Pe setea de absolut, pe canavaua infinitului și eternității se construiește concepția cosmică, proprie viziunii sale artistice. Brâncuși a creat un nou limbaj plastic, cu funcții de universalitate.

DE CE LA TÎRGUL JIULUI ?

Pentru că „Marea Triadă", cum numim acest „punct de vîrf al artei moderne", este supremul act de recunoștință adus eroilor acestei națiuni, care și-au dat viața pentru împlinirea idealului de unitate națională, ideal ce de veacuri constituie cea mai vibrantă virtute **a ethosului carpatic.** „Marea Triadă" conferă suflul eternității străvechii așezări din prispa Gorjului. În luptele din războiul pentru întregirea neamului, Tîrgul Jiului a jucat rolul tragic și plin de măreție al Termopilelor din antichitatea elenică.

De aici a pornit Ecaterina Teodoroiu, cercetașa care la 15 ani, cu o carabină devenită legendară, a stăvilit atacul a două regimente germane, pășind triumfal pe drumul marilor destine.

În 1937 Brâncuși se întoarce acasă.

Acasă, pe pămîntul românesc, unde gîlgîie izvorul dătător de viață al creației.

Aici mustesc sevele pămîntului.

Dacă pe plan național „Marea Triadă" leagă prezentul de trecut, pe plan universal ea leagă, printr-o fabuloasă spirală de continuitate istorică, Atena, Sarmizegetusa, Parisul.

Pe această sinteză de sublimă **elevație etică se revarsă mesajul de universalitate al lui Constantin Brâncuși. Rădăcinile cosmice ale concepției sale despre lume și artă se înfig adînc în ontologia cugetului carpatic, a cărei ipostază spațială o relevă geniul lui Lucian Blaga.**

Prin strînsă analogie cu creația populară românească, porțile lui Brâncuși sînt „ușile luminii" deschise spre tăriile cerului. Ele multiplică prin depășire și transfigurează porțile satului românesc.

Porțile pe care intră oaspetele, iubirea și grîul.

Se ridică la dimensiuni umane.

Au căldura și generozitatea omeniei românești.

Drumul spre esențe în arta lui Brâncuși se operează prin transmutația materiei la implacabila voință a creatorului. Hegemonia lucidității impune : măsură, armonie, discernămînt și limpezimea contururilor. Sînt însușiri omologate în lumea unei gîndiri filozofice de unică elevație, conferind **caracterul apolinic al artei sale.**

Sculptorul a fost chinuit de neliniști, de întrebări. A fost tulburat de musturile vitale ale dionisiacului.

Biruitor a ieșit zeul luminii.

De aci echilibrul solar al creației sale, prin care se înscrie definitiv în orizontul de supreme clarități al spiritualității mediteraneene. Considerat din această perspectivă — cu toată modernitatea sa — **Brâncuși se impune ca un mare clasic.** Și ce înseamnă, sub unghiul spiralei dialectice, clasicism dacă nu contemporaneitate cu cele trei extaze ale timpului : trecut, prezent, viitor ?

„A eliberat sculptura lumii", confesa la colocviu, în cuvîntul său de deschidere, Jacques Lassaigne, președintele Federației Internaționale a Criticilor de Artă, pornind de la unitatea primordială a materiei. El pune în ecuație relația cosmos-om, căreia îi dă o nouă și definitivă dezlegare. Pentru expresia ei creează un limbaj plastic cu funcții de universalitate. Considerat din această perspectivă, Brâncuși impune **gîndirea ca materie primă creatoare.** Exegeți de prestigiu ai artei sale o definesc ca un punct de întîlnire între occident și orient. Parametrii fertili ai criticii științifice impun cu rigurozitate realitatea : fuziunea de sublimă elevație a fondului autohton românesc cu matca culturii universale.

Transplantat în miezul fierbinte al spiritualității franceze, în Parisul etern, Brâncuși duce cu sine cîmpurile, poienile, codrii, legendele și miturile, simplitatea și omenia pămîntului natal.

Aceste valori erau singurele ce i se potriveau și ocroteau atmosfera de austeritate și ardoare ascetică a creației sale. Lucrurile de împrumut — spunea Brâncuși — poartă cu ele „duhuri" ce pot fi primejdioase. Bărbatul acesta puternic nu se simțea în largul său decît în climatul de acasă, care îi conferea siguranța actului creator. Sub semnul cosmosului românesc, Brâncuși operează transmutația temporalului în etern.

„LUCRURILE NU SÎNT GREU DE FĂCUT..."

„Lucrurile nu sînt greu de făcut, — spunea Brâncuși în unul din aforismele sale — **ceea ce este greu este faptul de a ne pune în stare de a le face".** Descifrate în adînc, aceste cuvinte închid semnificații relevante pentru stilul de lucru al sculptorului. Ele sugerează ideea unei pregătiri prealabile. După propriile sale mărturisiri, preludiul actului demiurgic constă într-un lung proces de calibrare interioară, de strunire a întregii energii spirituale, în vederea finalității supreme : actul creației.

Ea impune un proces de reculegere și meditație ce premerge gestul creator. Marchează astfel gravitatea și marea răspundere pe care le comportă cutezanța creatoare. **Actul creator angajează total libertatea autorului său.** După convingerea lui Brâncuși, artistul se investește cu demnitatea de Vates. Asemenea aedului din timpurile homerice, răspunde în fața poporului de tîlcurile profunde ale operei sale.

Fapturile mîinilor lui înfățișează idealul de frumusețe și darurile făcute comunității. Nu trebuie să uităm : la Brâncuși, ca și la Dante și Shakespeare, **arta îndeplinește o funcție civică.** Ea izvorăște din comuniunea totală și necondiționată dintre autorul ei și poporul care l-a zămislit. După principiul vaselor comunicante, între zestrea personală a creatorului de frumos și zestrea colectivă a poporului se instituie un proces cu multiple fațete dialectice, animate de un continuu spirit de esență. Artistul preia și prelucrează transfigurînd ceea ce a luat din tezaurul de valori al neamului său.

Procesul creației pornește din interior spre în afară și nu invers, ca în cazul imitatorilor sterili.

Afirmația ne obligă la cîteva disocieri cu atît mai mult cu cît pe parcursul spuselor noastre formulăm judecăți de valoare.

Ă LA MAREA TRIADĂ

ı spirit lucid.
ɔrivire la sine și
dreptei judecăți
odată. Ancorat
epție filozofică
ă chemare plas-
pot nedumeri
la părerile lui
ıelangelo. Medi-
ıși vorbea puțin.
forismelor sale.
te alcătui tema-
exegeză. Dacă
l său critic îm-
e, profetice, fap-
xibilei sale uni-
sul este entitatea
brâncușian este
stui adevăr.

ci drept, cu tine
seamnă a te cu-
:ratic al cuvîntu-
ostea înțeleptul
zvorul în igno-
numele căreia a
binele. El adîn-
înțelepciune și
-ă a lui Socrate.
ă la identificare.
le cognitive se
vieții interioare
ɔul de a-i inven-
inile și scăderile.
ă — și acest fapt
e au rolul de a
ırtistului. Drumul
a vocație, de la
geniu, formează
capitol din psi-

spus în starea de
de a face lucru-
recunoaștem că
:al. Procesul de
ază prin dialogul
, subiect-obiect ;
:i să evocăm decît
cizie matematică
care Brâncuși a
este peremptorie.
aștere ale acestui
ıgul subiectivității
lor de jar oameni
ıl Brâncuși, prin
ensibilității sale
nentele, gesturile
umane la scara
cest Parsiphal al
porane în anul
nt de pe lumea
de mine însumi,
de persoana mea.
ucrurile esențiale".
nalize de mai sus
toarele constante :
al al lui Brâncuși
:tivă a universului

ɔetenie a cosmosu-
acea **faculté mai-**
rbea Taine. este
Ea l-a ajutat **„să**
măsura geniului

PAȘI
PUL
ĂȚII

Aretiei Tătărăscu
monumentelor co-
a Tg. Jiu s-a în-
ilița Petrașcu. Ar-
imortalizat-o pe E-
iu. Milița Petrașcu
probleme ce le ri-
, monumental cu
ı. L-a recomandat
Franța, în culmea
a dat ascultare

chemării. Inima lui răspundea bătăilor inimii unei națiuni.

S-a dus la Hobița.

Acolo era tăria lui.

A închis ochii. Și-a revăzut viața. A lui, a Brâncușilor. Viața satului, viața zbuciumată a neamului.

Hobița, acum 100 de ani, era o așezare de moșneni. Trăiau din vremuri de demult aici, în uriașul căuc tăiat de firul de argint al Bistriței gorjene pornită tumultuos de pe povîrnișurile iuți ale Parîngului. În cătunul acesta, ținînd de satul Peștișanilor, au trăit și trăiesc Brâncușii cei „aprigi la mînă". Vatra lor e veche, e dinainte de hrisoave. În 1864 s-au așezat peste hobițani clăcașii împămînteniți de Vodă Alexandru Cuza.

Ulmi înalți străjuiau biserica din bătrîni. Stîlpii pridvorului cioplit cu barda își răsfățau ca și astăzi cascada toridelor geometrii oltenești dezmierdate în lumina de aur a toamnelor. Cel care avea să fie **„sculptorul zilelor ce vin"** — după cum afirmă criticul american Sidney Geist — **«s-a născut alaltăieri»**. Așa atestă actul său de naștere.

Tată-său l-a vrut fată.

Maică-sa l-a vrut popă. Pe Costache l-a chemat lemnul și piatra. Le-a ascultat chemarea. A pășit pe drumul căutării de sine. Neastîmpărul a rupt adolescentul cu ochi de drac de lîngă duioșia mamei. Brâncuși a plecat în largul lumii.

Sînt întîii „pași pe nisipul eternității". La Tîrgul Jiului a trăit primele experiențe sociale. Dibăcia cu care supune lemnul îi stă într-ajutor. Făcuse o vioară din scîndurile unei lăzi de mandarine. Era în ziua de 1 septembrie 1895 cînd noul „bursier intern al prefecturii Dolj" punea piciorul în clasa I din cele cinci ale școlii de arte și meserii din Craiova.

Oamenii l-au ajutat. Grecescu, Zamfirescu — sînt nume ce ilustrează fabuloasa noastră omenie, trăsătură majoră definitorie a neamului românesc.

Epitropia Maicii Domnului din Dud îi acordă o bursă anuală (l-a susținut la învățătură și pe Niculae Titulescu). Sîrguincios, a absolvit școala în trei ani în loc de cinci. Pe calea fără pulbere a Dunării a plecat spre Viena.

Orizonturile se deschid.

Oamenii se măsoară după sufletul și năzuințele lor. Atent, meticulos, Brîncuși învață. Descifrează tainele naturii pe care o observă.

LA HOBIȚA S-A DESCHIS PRIMA POARTĂ...

La Hobița voise să ridice prima poartă, ne atestă o scrisoare datată 1922. Gîndul însă era mai vechi. Ni l-a comunicat prof. Ioan Nedelcu (fost președinte al Societății studenților români din Paris la 1904 ; prietenul lui Vuia și al lui Aurel Vlaicu, trecut în cele eterne acum cîteva săptămîni). Într-o convorbire, la Biserica română din Paris, Brâncuși spunea : **„De ce porțile iadului ? De ce Rodin și-a îndreptat puterile către lumea sumbră, către tăriile de sub pămînt? Porțile luminii, acestea trebuiesc ridicate. La noi, în fiecare sat, fiecare casă are poarta ei. Sînt porțile iubirii".** Mărturisirea orală am consemnat-o întocmai cum ni s-a transmis. Acesta a fost întîiul gînd, întîia licărire. Brâncuși a răspuns chemării.

Porțile lui Brâncuși. Două cariatide de o supremă simplitate susțin o arhitravă monumentală. E forma ultimă — ultima posibilă — a „sărutului". Poarta închide o temă. Trupurile din cimitirul galic au devenit stîlpi la Tg. Jiu. Simplitatea împinsă cu ajutorul pietrei impresionează adînc. Ea închide legenda copacilor îmbrățișați, mit străvechi alunecînd din codrii noștri spre pămînturile însorite ale Heladei. Mitologie densă, cu rădăcini în preistorie. O poți vedea și azi în cimitirele obcinelor carpatice. Legenda indo-europeană s-a transpus în material nepieritor.

Mîinile născătoare de lumi ale artistului finalizează în planul vizibilului bucuria vieții. Vinele geologice ale materiei se înfioară de nebănuite puteri. E „duhul pămîntului", e firul de aur al dragostei tuturor ce-au sperat și s-au iubit pe acest pămînt.

Într-o bîrnă de lemn venită de pe pămînt american, Brâncuși a tăiat cu barda primele acorduri ale coloanei nesfîrșite. Amintirea vechilor pălimare și a vechilor troițe ce stau îngîndurate la margini de poteci se descifrează în geometrizările coloanei fără de sfîrșit.

Adevărate doine vizuale suspină inefabile melodii.

Troițele noastre — mult mai vechi decît creștinismul — alungă singurătatea. Ca și focul în noapte marchează o prezență. Arhitectura lor e simplă. Brațele ridicate spre cer închid taina mîntuitoare de primejdii. Sînt pictate cu culori vii, din buruieni, făcute să întîmpine arșițe și ploi.

Modeste și însingurate ridică mărturie pentru un îndepărtat trecut.

Nu forma exterioară, ci ritmul lor lăuntric îl transpune la scară cosmică coloana. O va înălța în metal. Va străluci în lumina soarelui. Coloana e pomul vieții, e osia lumii de care povestesc bătrînii.

Verticalitate ritmată către cer. Succesiunea volumelor se ridică spre tăriile înaltului. Coloana de la Tîrgu-Jiu e întîia cosmogonie a lumii. Însingurată ca sacrificiul eroilor căzuți pentru apărarea Patriei, supremul imn pe care aspirațiile unui popor iubitor de pace îl ridică întregii umanități. Prin simbol etic, arta devine act civilizator.

Cînd Brâncuși a ascultat chemarea femeilor române, de dincolo de neguri, purtat de vînt, a auzit glasul mamei. Frumoasa, harnica Marie a Diaconescului, lăsată în văduvie de Radu Brâncuși cu șapte copii. I-a făcut pe toți oameni. Și patru erau ai altei femei. În lungile nopți de iarnă, cînd vînturile și pustiul troieneau nămeții, Maria spunea povești. Inima ei povestea. Mîinile munceau. Fusul sfîrîia într-una depănînd firul de argint al basmului.

Marea păstrătoare a tradițiilor noastre a fost femeia română. Mai tîrziu, mult mai tîrziu, Brâncuși va converti în lemn, piatră și bronz, basmele și eresurile ce i-au încîntat copilăria. Ochii băiețelului receptiv și genial își topeau privirea pe chipul mamei. Ea povestea despre pasărea măiastră, de pomul vieții și de fiul risipitor. Măiastrele lui le-a alcătuit din lumină și curbe. Sînt țîșniri sagitare, avîntări ale sufletului în văzduh. Dalta eroică a eliberat forma, cascada volumelor. Măiastrele personifică setea de absolut.

Triada se împlinește cu Masa tăcerii. Două pietre de moară gigantice. Una mai mare și alta mai mică. Stau așezate una peste alta, parcă de la începutul lumii. În jur, douăsprezece scaune. Douăsprezece clepsidre. Prin ființa lor de piatră timpul nu mai trece. A încremenit. Doar umbra mișcătoare ce se călătorește pe nisipul cald marchează acordul cosmic al acestei constelații cu soarele și cerul.

Intuiția fertilă a lui Petru Comarnescu vede în Masa tăcerii monumentalizarea mesei țărănești. Masa rotundă, masa țărănească e veche de mii de ani. O găsim pretutindeni pe pămîntul nostru. La deal, la munte sau la șes. Vasile G. Paleolog — cel atît de apropiat inimii lui Brâncuși — își cerne amintirile. „Întîia masă a conceput-o Brâncuși în atelierul din Impasse Ronsin. Ne-am depănat gîndurile în jurul ei. Au stat aici și Appolinaire, și Blaise Cendrar, și Modigliani cu tăcuta Jeanne Hebuterne, și Picasso.

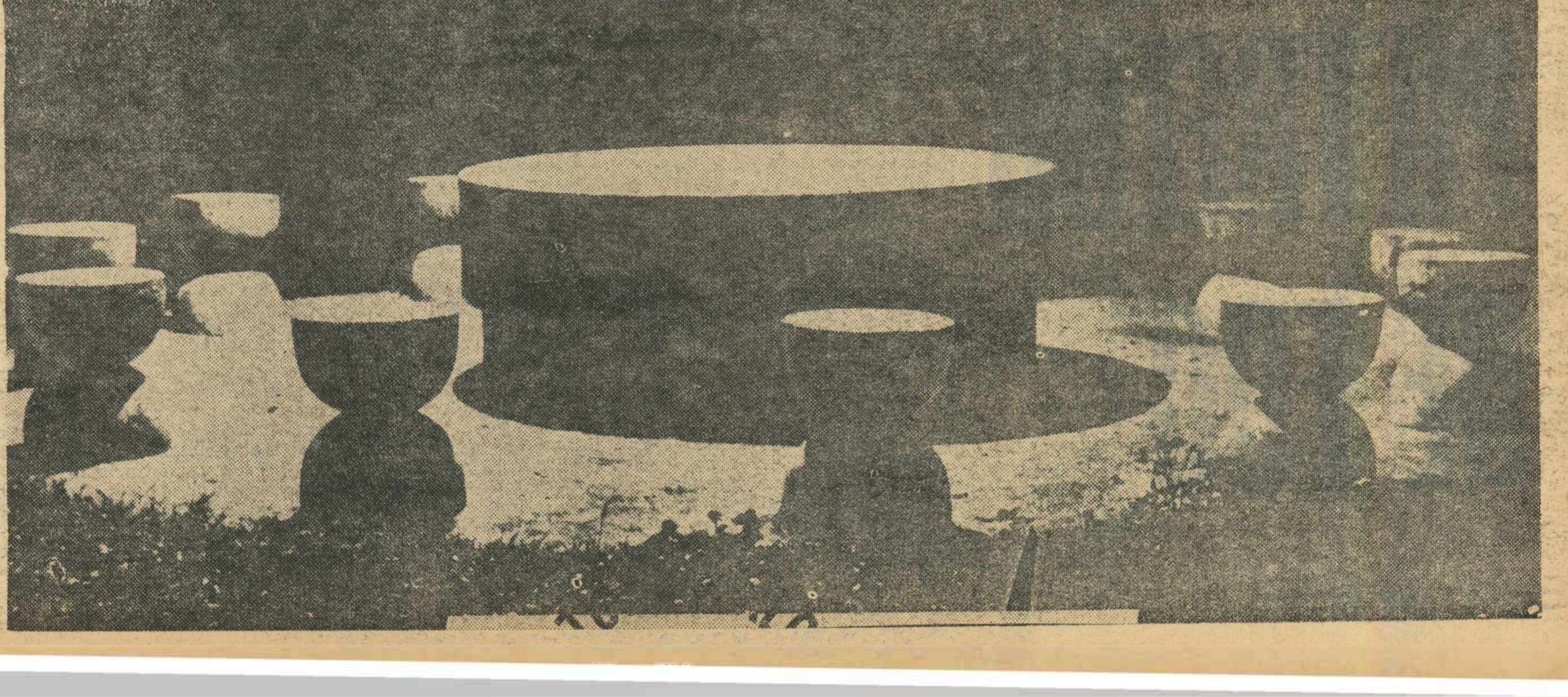
Masa tăcerii stă în luminișul tainic din lunca Jiului. Apele cu inflexiuni de oțel trec în veșnică curgere.

Întorcîndu-se la vechile izvoare ale vieții, titanul de la Hobița a dezlegat marea taină a creației. Materia este adusă la propria ei viață într-un uriaș efort pentru împlinire, pentru unitate.

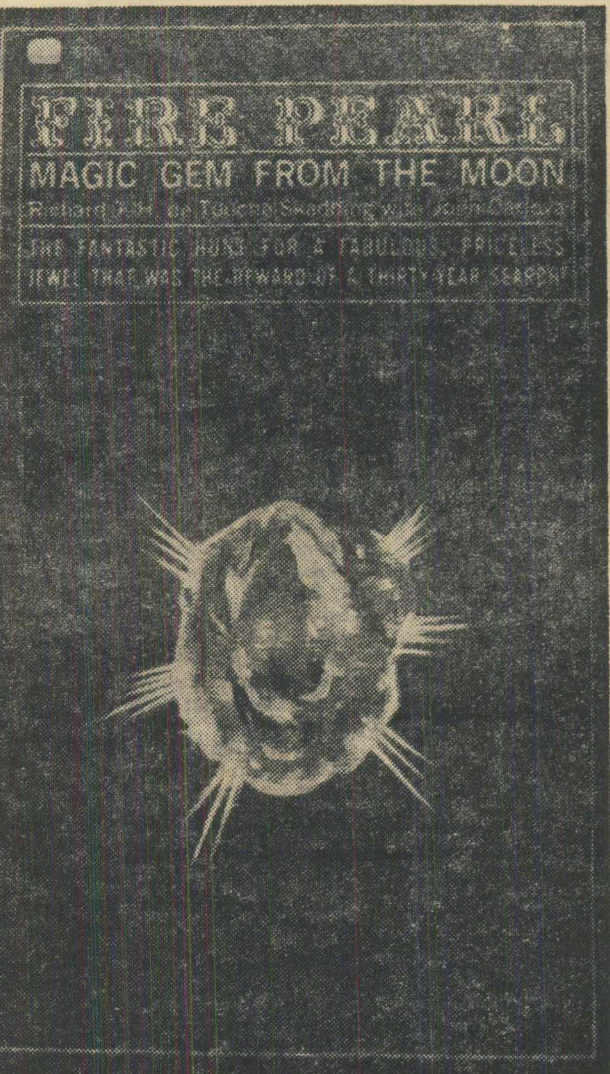
Sculptura lui te cheamă, te atrage în sorbul ei ca într-o supremă incantație. Brâncuși deschide triumfal o eră în arta lumii. El e modernul, **sculptorul care a atins sublimul**, sentiment despotic ce te dislocă din realitate. Privește Marea Triadă : depășește dimensiunile cunoscute prin densitatea ideii pe care o încorporează. Marea Triadă nu **zdrobește** — cum afirma Kant, disecînd cu mintea-i diamantină conținutul ideii de sublim. Și coloana, și poarta și masa te înalță. Îți conferă conștiința cosmică a existenței tale.

Definiția cavalerului de Jaucourt, redactorul cuvîntului în enciclopedia lui Diderot și D'Alembert, se confirmă în universul brâncușian : „sublimul este ceea ce ne ridică dincolo de ceea ce sîntem". Infinitul se cuprinde în logos, nesfîrșitul în ritmul interior al volumelor. La nivelul înțelegerii contemporane, „sublimul este o valoare pozitivă" — ne spune Wolf ; este, după Lalo, „categorie estetică ducînd la armonie". Nimic nu se va schimba niciodată în aceste forme pure. Vremea trece pe lîngă ele. Nu le atinge. Triumfătoare, „ideea" trece dincolo de limitele obiectului prin care se exprimă.

Înălțare, plutire, zbor.

EVRIKA!

TOUCHÉ SKADDING

VÎNĂTORUL „PIETRELOR DE FOC"

Vechea Troie nu este un exemplu unic. Multe alte fapte sînt socotite legende pînă în ziua în care misterul lor este dezvăluit de ştiinţă. Aceasta este şi soarta tectitelor, bucăţi de sticlă de origine necunoscută care se găsesc adesea în deşert. Tradiţiile orientale vorbesc de „pietrele de foc" sau de „pietrele din lună". Ele au fost bijuterii preferate în tezaurul regilor şi al maharajahilor, dar pentru ştiinţă au rămas multă vreme născociri de poveste. Apoi, într-o zi, savantul **TOUCHÉ SKADDING** a luat o astfel de piatră şi a analizat-o recunoscîndu-i originea extraterestră şi botezînd-o **tectită**. „Piatra de foc" intra astfel în domeniul ştiinţei.

Necunoscute încă ieri în lume, astăzi tectitele sînt pe cale de a deveni la modă. În S.U.A. colecţionarii oferă sume fabuloase pe o tectită. Se spune că Winston Churchill a avut şi el o astfel de piatră, iar regina Angliei ar purta o tectită ca bijuterie şi talisman.

Nu rămîne decît confirmarea cosmonauţilor, pentru ca tectitele să fie recunoscute ca pietre extraterestre şi legenda să se transforme în realitate.

De curînd în Statele Unite a apărut cartea lui Touché Skadding „Piatra de foc", în care autorul povesteşte pasionanta cercetare pe care, de-a lungul unei vieţi, a întreprins-o pentru a dezvălui misterul tectitelor.

UN TALISMAN

O după-amiază ecuatorială într-un sărac port malaiez. O casă mai mult decît dărăpănată, pe lîngă care copiii se joacă amestecîndu-se cu animalele. Într-una din camere pereţii sînt acoperiţi de versete din Coran şi un autentic sultan, îmbrăcat într-un sarong, primeşte vizite. Femeile gălăgioase ce trebăluiesc pe lîngă casă sînt femeile lui, copiii care se joacă în curte sînt copiii lui, iar tot ceea ce-l înconjoară este rămăşiţa mizeră a unei dinastii altădată înfloritoare. În curtea prinţului oriental intră un european; conversaţia care se înfiripă pare extrasă din „O mie şi una de nopţi".

— Aţi văzut vreodată o piatră de foc?, întreabă străinul.

— Nu, dar aş dori să am una şi să conduc o ţară care s-ar întinde din golful Siam pînă în Bali. Surîzînd ironic, prinţul adăugă:

— Nu-i vorba de o formulă orientală. Ceea ce numiţi voi „piatra de foc" este lucru cunoscut în întreaga Malaiezie. Acesta este Kumbalageni, piatra sacră, despre care circulă multe legende. Unul dintre străbunii mei a avut o astfel de piatră cu virtuţi magice. Bogăţia şi norocul nu l-au ocolit şi el a devenit stăpînul împărăţiei Srivijaya care cuprindea Malacca, Java şi insulele din jur. Aproape un mileniu familia mea a fost stăpîna deplină a acestei împărăţii, pînă ce, pierzînd piatra, încetul cu încetul imperiul s-a destrămat, iar astfel eu sînt un sultan... ieşit la pensie. Piatra a fost ori furată, ori pierdută. Nu ştiu. După ce dinastia mea şi-a pierdut puterea, sultanul din Malacca a ajuns să cucerească un imens teritoriu. S-a spus că şi el a posedat piatra miraculoasă pînă ce, într-o zi, un om de la curte i-a furat-o şi a vîndut-o unui amiral portughez. Albuquerque, care la scurt timp şi-a întins stăpînirea în aceste locuri. Se mai spune că de la el piatra a trecut la Sir Stamford Raffles, fondatorul englez al Singaporelui, care pierzînd-o... şi-a pierdut şi gloria.

Prin 1920 o femeie care avea o colecţie fabuloasă de bijuterii, aflînd de faima „pietrei de foc", oferă 100 000 de dolari pentru a putea dobîndi una.

Se vorbeşte mult despre miraculoasa piatră, dar puţini sînt cei care au văzut-o. Se cercetează vechile scrieri şi se descoperă că în analele chineze din vremea dinastiei Tang (acum mai mult de două mii de ani) se aminteşte despre o piatră de acest gen sub numele de Huoh Chuch; în vechiul Orient i se spunea Agni Magni; hinduşii o numesc Saïmantakmâni; mai este denumită „piatra de foc", „lacrima lunii", iar astrologii sînt toţi de acord că, pentru a ajunge pe pămînt, piatra a traversat spaţiile cereşti.

BOALA SECOLULUI: AVENTURA

Născut la începutul secolului nostru în Lituania, tatăl fiind francez, iar mama avînd strămoşi vikingi, TOUCHÉ SKADDING a fost urmaşul unei familii frămîntate de dorinţa de-a cunoaşte, de setea de neprevăzut. Această tradiţie nu a dezminţit-o nici viitorul savant. În memoriile recent publicate în S.U.A. el scrie: „Am crescut într-o atmosferă de cercetare şi aventură. Am studiat apoi limbile străine şi istoria la Universitatea din Heidelberg, pentru ca să intru în diplomaţie. Am lucrat la Berlin şi la Roma, dar viaţa mi se părea insipidă. Eram nesatisfăcut. Mi se părea că răul moral otrăveşte lumea şi în special mediul aristocratic. Vroiam să evadez, să văd alte locuri, alte orizonturi, să dau vieţii mele dimensiunile ce i se potrivesc".

Într-o seară din vara lui 1921, fără bani, dar însoţit de un prieten, Gus Galneek, s-a îmbarcat pentru India ca pasager clandestin. Vaporul făcea escală la Calcutta, unde TOUCHÉ SKADDING este nevoit să rămînă, fiind atins de o febră misterioasă. Cu o pasiune fără margini se avîntă în cunoaşterea unei lumi misterioase pentru un european. Zbătîndu-se între mizerie şi patima aproape copilărească pentru pietrele preţioase, reuşeşte totuşi, datorită însuşirilor sale şi mai ales pentru că ştia perfect cîteva limbi străine, să fie angajat într-un elegant magazin de bijuterii. Lucrează aici aproape un an fascinat de obiectele preţioase care-l înconjoară, de pietrele rare şi bijuteriile splendid cizelate. De la o vreme un yoga bătrîn începe să frecventeze prăvălia în care lucrează TOUCHÉ SKADDING şi într-o zi i se adresează:

— Eşti un fiu al destinului... Eu am un singur regret: acela de a nu fi găsit piatra sacră a lui Krishna pentru a o putea adora. Toată viaţa mea am muncit şi studiat spre a putea atinge acest scop. Acum trebuie să renunţ, dar am cîştigat în anii de cercetare un lucru mare: credinţa că ţelul poate fi atins. Dacă vrei îţi voi dezvălui cunoştinţele mele, îţi voi transmite ştiinţa mea. Piatra este greu de găsit, dar o zi de ploaie înlătură un an de secetă...

TOUCHÉ devine fără ezitare discipolul bătrînului yoga, studiază documentele referitoare la piatra căzută din cer; culege informaţii orale şi află că ar exista trei astfel de pietre: una a aparţinut împăratului Chinei, alta unui sultan malaiez, iar a treia unui potentat din Java. Pornind pe urma acestor vagi indicii, TOUCHÉ SKADDING se îmbarcă pentru China.

O BIJUTERIE CARE A APARŢINUT ÎMPĂRATULUI CHINEI

1927. Cu o răbdare şi o tenacitate de neînvins, TOUCHÉ SKADDING reuşeşte, în atmosfera tulbure a acelor vremi, să trezească încrederea unui negustor chinez, care-i echipează un vas pentru a putea străbate mările Chinei, pentru a vizita Malacca, Java, Sumatra şi insulele înconjurătoare.

Începutul este greu: un mandarin îi prezintă o bijuterie de onix, care ar fi aparţinut împăratului Chinei, ca fiind miraculoasa piatră şi mulţi sînt cei care vor să-l înşele pentru ca în schimbul unor sume uriaşe să-i vîndă pietre de valoare aproximativă. TOUCHÉ SKADDING continuă cercetările.

Vasul îşi reia drumul spre Singapore — domeniu stăpînit de sultanul Ibrahim. Cunoscînd povestea pietrei magice, sultanul se plînge că familia lui a pierdut-o de mult şi o dată cu ea şi puterea.

— Ştiu însă — îi spunea Ibrahim — că sultanul Pontianak are o astfel de piatră. O poartă într-un inel.

TOUCHÉ SKADDING nu pierde o astfel de informaţie. Cu o scrisoare de recomandaţie de la Ibrahim, se îndreaptă spre Borneo, spre mica provincie stăpînită de Pontianak. Păstrînd o oarecare independenţă, provincia este înfloritoare şi poate de aceea Ibrahim presupunea că Pontianak posedă Agni Magni, piatra care aduce prosperitatea. Ghinion! Alteţa sa sultanul plecase în Europa cu inel cu tot. TOUCHÉ SKADDING are un nou eşec.

După alte vizite şi experienţe de acest gen, exploratorul ajunge la convingerea că trebuie să caute piatra, ca pe orice alt minereu, în pămînt. Iniţiază o expediţie în teritoriul Sakai. După luni de grele cercetări găseşte doar nişte piese de interes arheologic. Nu disperă însă, studiază obiceiurile triburilor locale, vizitează templele pierdute în luxurianta pădure ecuatorială, descoperă obiecte pe care le donează muzeelor, dar începe să piardă încrederea că va mai descoperi tectite.

PE NISIP, UN OBIECT STRĂLUCITOR ARUNCĂ FLĂCĂRI VERZUI

„Prima tectită pe care am descoperit-o — mărturiseşte el astăzi — se leagă de un eveniment dureros. Îmi murise un prieten şi mă plimbam îndurerat pe malul unei insule din arhipelagul Sonde. M-am aşezat pe plajă lîngă un pîrîu în care aruncam maşinal pietricele. Deodată am fixat cu privirea apele cristaline ale rîului: ca pe o pernă de nisip o piatră neagră arunca flăcări de un verde subtil, scînteietoare, superbe. Priveam o piatră de foc, nu aveam nici o îndoială. Nu sînt un om superstiţios; am un fel de a raţiona ştiinţific şi nu mistic, dar în acea clipă am intuit, am simţit că am găsit piatra mult căutată... Abia de puţină vreme, la împăratul Javei, contemplasem o astfel de piatră aşezată pe o placă de platină ca obiect de cult. Ni s-a permis s-o atingem, pentru ca spunîndu-ne o dorinţă să ni se îndeplinească. Mi-am dorit atunci să am şi eu o astfel de piatră şi acum o ţineam în mîini, bucurîndu-mă de splendoarea ei".

În 1939, cu totul întîmplător TOUCHÉ SKADDING cunoaşte un minier care a lucrat la Billiton. Acesta-i spune că a văzut nenumărate pietre ca cea pe care TOUCHÉ o purta într-un inel.

— Cei de la Billiton socotesc că piatra are proprietăţi magice şi o îngroapă în pămîntul insulei pentru a le aduce prosperitate.

Din acest moment au urmat ani de cercetări şi meditaţie, care au dus la o colecţie de tectite renumită în lumea întreagă şi la noi progrese în cunoaşterea adevăratei lor naturi. Colecţia lui Skadding s-a îmbogăţit mereu, iar după cel de-al doilea război mondial a trezit atenţia savanţilor.

TECTITELE ŞI ŞTIINŢA

Explicaţiile ştiinţifice referitoare la tectite datează de fapt din 1963, data aniversării a 70 de ani a prof. **HAROLD C. UREY**. Marele savant — deţinător al premiului Nobel — care a descoperit apa grea era în general un pasionat cercetător al tuturor enigmelor. De aceea în lucrarea colectivă care i-a fost consacrată, intitulată „CHIMIA IZOTOPICĂ ŞI COSMICĂ", un întreg capitol se referă la studiile lui consacrate tectitelor.

Iată pe scurt aceste date ştiinţifice: în patru regiuni ale lumii: Statele Unite (Texas şi Georgia), o parte a Pacificului şi a Asiei, pe Coasta de Fildeş şi în Cehoslovacia se găsesc bucăţi de sticlă cu un diametru de la jumătate de centimetru pînă la zece centimetri. Terenurile pe care se găsesc tectite măsoară în total cca. 200 de kilometri ca diametru. Vîrsta acestor bucăţi de sticlă variază între 680 000 şi 750 000 de ani iar unele specimene depăşesc un milion de ani.

Există două ipoteze pentru a explica originea acestor tectite. Mulţi oameni de ştiinţă cred că ele au fost aruncate de vulcani lunari şi au căzut pe pămînt. Alţii socotesc că ele provin din asteroizi ori din regiuni ale spaţiului din afara sistemului solar. Forma pe care o au ar proveni din căderea prin atmosferă. Alţii susţin că tectitele au înconjurat pămîntul de cîteva ori înainte de a cădea. Nici una din ipoteze nu este satisfăcătoare. Dacă tectitele au venit din afara pămîntului, de ce nu mai cad şi astăzi? Dar dacă s-au format pe pămînt, care-i catastrofa în urma căreia au luat naştere? Ar fi trebuit o energie asemănătoare cu cea a bombei cu hidrogen. Şi, într-adevăr, acolo unde s-au efectuat experienţe cu bombe atomice au fost găsite pietre asemănătoare cu tectitele naturale.

Pentru moment misterul rămîne nedezlegat.

MAI ESTE TINERETUL SECOLULUI XX O „TERRA INCOGNITA" ?

I CAPELLONI

— Dă-mi 100 de lire pentru mîncare...

Am rămas pironit locului În fața se aflau doi tineri, cu rucsacuri în spate, îmbrăcați în costume stranii pentru ora și pentru cartierul central al Romei pe ale cărui străzi ne plimbam în acea seară I-am privit mai bine : părul lung, ajungînd pînă pe umeri, barba neîngrijită, hainele ponosite ascundeau cu greu vîrsta fragedă, iar sclipirile din ochi mărturiseau, de la prima privire, că vagabondajul și cerșetoria ce le practicau erau un act nu impus, ci liber ales.

Ne aflam, din prima zi a vizitei, în „orașul etern", în fața celei mai noi manifestări de opinie (pentru că „modă" ar fi prea puțin !), a unei părți a tineretului italian

(Nu a întregului tineret Căci, pe străzile din preajma bisericii Santa Maria Maggiore, în fața liceului sau a Facultății de drept, dimineața acelei zile de 1 octombrie ne făcuse martorii revărsării gălăgioase a elevilor și studenților veniți la redeschiderea cursurilor Și totul ne reamintise de elevii și studenții noștri : aceeași decență în îmbrăcăminte și ținută, aceeași tinerească și... latină efervescență)

Așadar, ne aflam în fața a ceea ce italienii înșiși numesc „I capelloni". Mergeam spre vestita Piață a Spaniei ; am încercat, așadar, o conversație cu cei doi tineri Spontani în cererea inițială care ne uimise, ei se dovedeau mai mult tăcuți, poate stînjeniți de un contact de durată Am aflat totuși că veneau din Ravena unde terminaseră liceul și că hotărîseră ca, un timp, să cutreiere fără vreo țintă precisă, să cunoască locuri și oameni, să-și consume timpul fără vreun rost anume.

— Aveți planuri de viitor ?

— Nu, trăim în prezent.

— Cum trăiți ?

— Oricum...

— De ce ?

— Așa, de ce n-am trăi așa ?

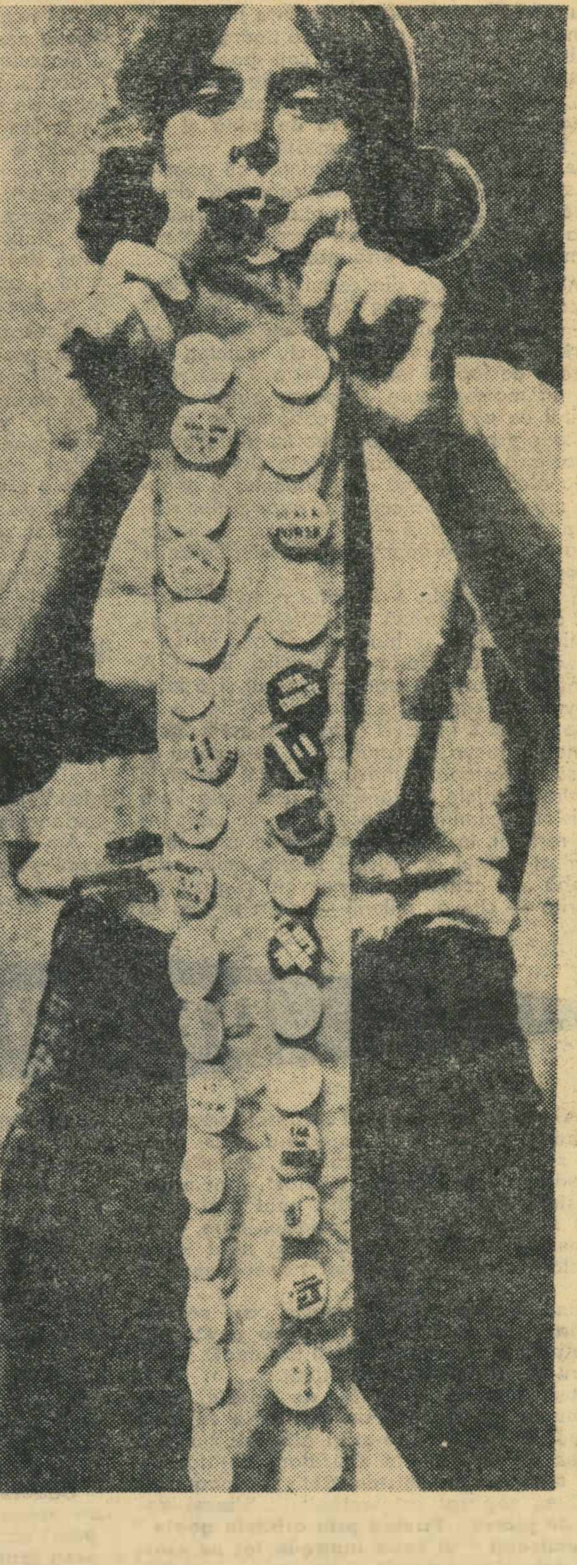
Abia mai tîrziu, cercetînd articolele și anchetele sociale consacrate „capellonilor" aveam să aflăm că în Italia, ca și în alte țări ale lumii occidentale, mai ales în Olanda, Anglia, Franța sau S.U.A., fenomenul generației „beat", cu toate deosebirile de la o țară la alta, reprezenta mult mai mult decît fiecare dintre participanții săi înțelege și, mai ales, poate și vrea să explice Deși dezorientată, lipsită de un sens limpede afirmat, mișcarea „capellonilor" se înscrie și ea în protestul extremist în manifestările sale față de conformismul societății dominante, al „civilizației consumului", al uzanțelor care în ochii tinerilor respectivi sînt expresia unui trecut mort ce împiedică orice înnoire. Nu întîmplător în rîndul „capellonilor" — oricît de stranii și extravagante ar fi comportările lor prin care doresc să se arate „deosebiți" — solidaritatea cu Vietnamul este o unanimă convingere. Și nu rareori manifestațiilor organizate de tinerii comuniști și socialiști li se alătură și acești adversari „apolitici" ai apolitismului.

...Ajunsesem în piață. Reflectînd luminile fîntînii, scările îmbrățișau cu eleganță silueta albă a bisericii Trinita dei Monti Pe trepte pîlcuri de tineri, cei mai mulți cu plete, îmbrăcați în costumele specifice „capellonilor" ; o chitară acompaniază cîntecele pline de nostalgie sau puternic ritmate ; cîțiva și-au strîns sub cap lucrurile ce le poartă cu ei la drum, s-au întins pe piatră și dorm fără grijă ; printre autenticii stăpîni ai locurilor, turiști străini în goană după senzațional trimit fulgerele blitzurilor spre acești tineri pe care, aparent, nimic nu-i tulbură de la ritualul „ocupațiilor" lor de „dolce farniente"

Călăuzele noastre ne fac cunoștință cu cîțiva prieteni de-ai lor : sînt cam la aceeași vîrstă, au cam aceleași reacții Unul doar, Pietro, cu o barbă încîlcită, amintind parcă de apostolul al cărui nume îl poartă, pare mai vorbăreț De la el aflăm că Piața Spaniei a devenit locul de întîlnire a „capellonilor" cu corespondenții lor de peste hotare : „provoșii" „beatnicii" sau „hippieșii".

— E insula noastră, numai a noastră — ne spune el, fără ca, pentru moment, să înțelegem întreaga semnificație a metaforei Și totuși și aici — continuă Pietro — avem de suportat atacul societății pe care o respingem Da, atacul ziariștilor și psihologilor, al comercianților, al creatorilor de modă.

Aflam astfel despre modul în care „societatea de consum" asimilează în cele din urmă înseși elementele de împotrivire față de aceasta, promovate de „capelloni" În aceeași goană, cel mai adeseori forțată, spre a se afirma că, deosebiți de ceilalți, „capellonii" au îmbogățit datele vestimentare cu atribute specifice, de felul butonilor cu inscripții, reprezentînd un amestec ingenios de teribilism, cinism și revoltă : „Sînt un geniu", „Cellentano e dumnezeul nostru", „Nu munciți, dormiți !", „Plîngeți, sînt fiul vostru" Patronii comerțului au simțit de îndată pulsul pieței și s-au grăbit să transforme uneltele modeste ale protestului în instrumente ale unei afaceri rentabile Cunoscutul editor și librar Feltrinelli a lansat peste 100 000 de butoni cu inscripția „copywright", din care numai la Roma, în primele 20 de zile de vînzare, s-au cumpărat peste 10 000 La Roma, Millano, Pisa sau Florența s-au creat chiar „căsuțe de idei" prin care tinerii puteau propune cele mai ingenioase inscripții.

«„Faceți dragoste nu război !" — faimoasa lozincă a „provoșilor" — afirma însuși domnul Feltrinelli — a fost și rămîne cel mai cerut slogan care și-a dobîndit pe piață un renume tot atît de larg ca al celor mai bune paste de dinți...»

Aflăm, de asemenea, că în jurul Pieței Spaniei, pe binecunoscutele străzi ale boemei din Roma — Via Margutta și Via del Babuino — s-au deschis mici magazine consacrate „capellonilor", dotate cu îmbrăcămintea și toate accesoriile de rigoare, între care și peruci pentru cei lăsați de la natură cu o mai modestă podoabă capilară Ba chiar că la inaugurarea unuia dintre acestea a participat în urmă cu cîteva săptămîni, vestita Mary Quant creatoarea modei „mini-rochiilor" care în lipsa unui elicopter cu care ar fi trebuit să coboare pe înălțimile Pincio sosise la fața locului într-un Rolls Royce argintiu însoțit de o escortă de motocicliști. După cum aflăm despre reclama în jurul barului Piper în care se montează prima „operă-beat" pe muzica lui Bob Dylan, autor al textelor fiind un ex-student în medicină

Mai mult chiar decît contra acestei invazii a comerțului, „capellonii" par însă a se revolta împotriva interesului teoreticienilor psihologi și pedagogi care, lipsiți de o adevărată cunoaștere și înțelegere a fenomenului, lipesc etichete și dau verdicte ce provoacă confuzie și întăresc prejudecățile opiniei publice ; „bunul sălbatic al secolului XX" „Robin Hood" sau „Don Quijote" sînt obișnuitele comparații livrești care eclipsează datele noi, specifice, ale acestui curent de opinie atît de modern și de contradictoriu. Dintre toate comparațiile „capellonii" par a accepta doar pe una : Robinson Crusoe Aveam să înțelegem de ce din relatarea uneia din „legendele-manifest" ale acestor tineri, pe care ne-a făcut-o Pietro drept răspuns la întrebarea :

— În ce credeți ?

— Ei bine, credem că nu trebuie să credem în nici unul din adevărurile pe care ni le predică ziariștii și preoții, profesorii și părinții, radio-ul și televiziunea Dar mai bine ascultă o poveste : Giacomino era un om obișnuit, care trăia într-un oraș obișnuit, în mijlocul unor oameni obișnuiți El avea în grădină un măr care creștea după voia lui, fără nici o îngrijire Nimeni nu-l uda, nimeni nu-l curăța de omizi Singur sorbea razele soarelui și apele ploilor. Și avea mere frumoase, dar puține. Într-o zi au venit pomicultorii și i-au spus lui Giacomino : Ce e anarhia asta ? Privește în jur : toți îngrijesc, sapă și udă merii și recoltează de la fiecare multe fructe Tu, Giacomino, să-ți tai părul și să-ți îngrijești mărul ca toți oamenii În acea noapte Giacomino a luat mărul, s-a urcat pe un vapor și a plecat departe, pe o insulă pustie Acum, părul lui crește în voie iar mărul înflorește nestingherit..

Semnificația insulei ca ideal al „capellonilor" mi-a apărut mai evidentă ascultînd discuțiile pline de revoltă ale tinerilor despre desființarea, ca urmare a intervenției poliției, a unei tabere din apropierea Milano-ului, denumită Barbonia City Este exprimată în metafora insulei ambiguitatea acestei revolte împotriva structurilor dominante și a celor integrați lor, revoltă realizată nu prin încercarea activă de a schimba stările de lucruri, ci prin retragerea pasivă într-o lume aparte Ură împotriva fățărniciei amestecată cu insolența la adresa moravurilor general recunoscute, aspirație spre dreptate împletită cu apatie, căutarea adevărului subminată de scepticism, dorință de fericire devenită utopie prin negarea muncii și a efortului — sînt doar cîteva din temele problematicii acestei mișcări viu disputate

Nu departe de Piața Spaniei unde-i lăsasem pe „capelloni" în voia cîntecelor, dialogului eliptic și orelor de reverie — am întîlnit strania statuie culcată a bătrînului căruia studenții secolului XVII veniți pe aceste locuri la „juvenalii", îi spuseseră „Babuino" (maimuțoiul) S-au pierdut în timp cele mai multe din gîndurile, obiceiurile și manifestările acelor generații, dar a rămas un nume Cînd valul „capellonilor" va trece, ce urmă va lăsa el în amintirea generațiilor viitoare ?

Fred MAHLER

MAPAMOND STUDENȚESC

REPUBLICA SUD-AFRICANĂ

Ultima „răfuială" a regimului rasist de la Pretoria cu Uniunea Națională a Studenților din Africa de Sud (N.U.S.A.S.) a avut loc săptămîna trecută, cu prilejul emiterii unui ordin de deportare a lui John Sprack, președintele ales al acestei organizații studențești. „Sînt sigur — a declarat Sprack ziariștilor — că guvernul nu are nimic cu mine personal..., ordinul de deportare este o acțiune îndreptată împotriva N.U.S.A.S.". Părerea lui este împărtășită și de ziarul „Rand Daily Mail" din Johannesburg, care subliniază că măsurile represive împotriva liderului studențesc sud-african „constituie un nou act nedrept în cadrul campaniei guvernului împotriva Uniunii Naționale a Studenților din Africa de Sud".

Pentru ce această campanie ? Răspunsul nu este greu de găsit. N.U.S.A.S. s-a dovedit în ultimii ani o organizație care adoptă o puternică atitudine critică împotriva politicii rasiste și discriminatorii a guvernului sud-african, iar această poziție se bucură de mult sprijin în rîndurile tineretului studențesc din R.S.A. Acționînd prin metode represive, autoritățile de la Pretoria consideră că vor putea înăbuși glasul studenților ce se pronunță împotriva rasismului și măsurilor antidemocratice Experiența de pînă acum a demonstrat însă că în ciuda ordinelor de deportare și a altor acțiuni represive, studenții sud-africani cu vederi progresiste continuă să-și formuleze revendicările lor.

JAPONIA

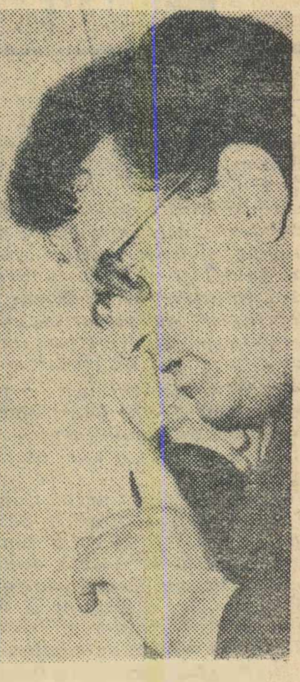
În numeroase universități din Japonia s-au desfășurat demonstrații și mitinguri de protest împotriva represiunilor polițienești ce s-au soldat cu moartea studentului Hiroaki Yamazaki, în vîrstă de 18 ani, și rănirea a altor cîteva sute de tineri. Incidentele considerate de presa occidentală ca fiind „cele mai grave ce au avut loc în ultimii șapte ani" s-au produs cînd peste 2 000 de studenți au manifestat pe aeroportul internațional din Tokio în semn de protest împotriva vizitei în Vietnamul de sud a primului ministru japonez, Eisaku Sato. Demonstranții s-au pronunțat împotriva agresiunii S.U.A. în Vietnam și a oricărui amestec japonez în războiul dus împotriva poporului vietnamez. Ei au fost atacați de sute de polițiști care au folosit grenade cu gaze lacrimogene și bastoane de cauciuc.

Ziarele japoneze nu și-au ascuns surprinderea față de excepționala hotărîre demonstrată în cursul manifestației de studenții din Tokio, care nu au putut fi împrăștiați cu toate forțele polițenești sosite la fața locului

GHEORGHE TOMOZEI

DOI POEȚI

ION GHEORGHE

DOI POEȚI

IONOSOPHIA

Să scrii despre „Zoosophia" ! Nimic mai dificil. Comentariile de pînă acum ale presei literare fantazează semnificații, propun chei de interpretare, par să le facă public tainele, datele convenției. Autorul chiar se „povestește" cețos, cînd încearcă să se explice nu e mai convingător decît criticii care fac — pe bună dreptate — din „Zoosophia" un caz literar, aproape un scandal. Un iubitor de poezie îmi mărturisea de curînd credința sinceră că pentru el nu mai există — cînd judecă tînăra poezie — posibilitatea diferențierii : „Toți poeții sînt talentați, toți au stil elevat, îl aștept pe unul care să scrie „prost", care să nu impresioneze doar prin tehnică, dar care să mă ia de mînă și să mă ducă într-un imperiu al noutății".

Toate generațiile au avut conștiința că poezia poate fi „salvată", în momente de cumpănă, doar de un „nebun sublim", de un răzvrătit urmînd răzvrătirea ca act automatic, un personaj boltind asupra lumii cleștarul unor vise mari.

Iată pentru ce, o spun din capul locului, socotesc „Zoosophia" o „nebunie" încărcată de spiritualitate, o lucrare concepută cu un neîndoios simț al jertfei. Cartea vechiului meu prieten Ion (carte care e de fapt o Ionosophie) e o încercare temerară, un moment care impune solemnitate fluxului vital ce ne consumă, o coborîre în spații arheologice ale gîndirii. E o coborîre de scafandru, drapat însă cu însemnele sburătorului cosmic.

Voi nota aici, cu spaima de totdeauna a neputinței de a mă mărturisi în cuprinsul unor puține rînduri, cîteva gînduri cu care — dacă aș scrie un jurnal — aș fixa în cerneală impresiile de lectură stîrnite de „Zoosophia".

Cred că Ion Gheorghe s-a arătat nemulțumit de ruptura în cadrul de strictă concretețe istorică și de cel mitic, creînd în fertila lor simbioză un teritoriu, un „cîmp" de exprimare practic infinit. A chemat datele istoriei românilor în mit și a integrat hrisovului de cancelarie voievodală fulgurante imagini de legendă. În acest dans compact a făcut să joace nobile jocuri de comoară și i s-a părut anevoios să se rostească utilizînd numai cuvintele înscrise între tartajele dicționarului academic. I s-a părut că istoria pămîntului acesta, prea ades încercat de restriști, înșiruire de episoade care comprimă fantast timpul, a bruscat istoria limbii, devenită limbă „de campanie", neavînd răgazul pe care-l merita — cîteva milenii — de a se fixa cu aripi definitive într-un văzduh săgetat de păsări și sori. Laboratorul lui Ion Gheorghe nu e cel al alchimistului. Nu în retorte se plăsmuiesc cuvintele numai de el gîndite. Ion Gheorghe s-a situat pe treptele de început ale limbii românești, i-au jucat pe palmele sufletului pietrele strălucitoare și din cioburi adesea pînă la absurd dispărute a creat, cu liantul lacrimii picurate pe nisip, nou bolovan, piatră nouă, lespede nouă. Așa a creat forme obiectiv necesare de singular și plural, de feminin și masculin, acolo unde limba literară i se părea văduvită. Din păcate, singurul om care se poate folosi de sporul de cuvinte datorat lui Ion Gheorghe e Ion Gheorghe. Din păcate — într-atît de originală e întreprinderea poetului — drumul găsit de el nu mai îngăduie alte urme de pași. Această experiență tulburătoare va rămîne singulară, cine va încerca să scrie în maniera „Zoosophiei" va fi un „sinucigaș" ! Fiindcă această carte e mărturisirea dramatică a unei trude ieșite din comun, avîndu-l ca meșter pe un tînăr cu o dăruire nativă și ea ignorînd nota comună.

„Zoosophia" are susținători pasionați. Înscriu cu dragoste printre ei numele lui Gheorghe Tomozei. Și are și adversari. Și comentatori penibili, roși de invidie și neputință. Sigur, momentul „Zoosophiei" va avea și un adversar pe măsură : Ion Gheorghe. Sînt încredințat că e singurul care ar putea să le abată atenția celor ce-i lecturează cartea printr-o alta, poate la fel de frumoasă. Și la fel de curată. Omul acesta, Ion Gheorghe, e în stare să se angajeze într-un război teribil cu modele literare, cu ideile socotite conformist ca imuabile, după cum — sînt sigur — e în stare să se conteste zgomotos.

Veșnic ostil — mai ales ostil sieși — Ion Gheorghe e imaginea poetului neîmpăcat, însingurat de întrebări, ars de suflul și flacăra unor idei doar lui relevabile. Pentru că ajunge la ele prin trudă de meșter. Fîntînar, zidar, pădurar ori „păstor de cuvinte".

Un nou, alt unghi de accepție. Un limbaj poetic nou. O reconsiderare a topicii de exprimare a cronicarilor. Un refuz brutal al jocului, formulat cu mijloacele jocului. O invitație la zbor.

Am numit idei sugerate de „Zoosophia", carte pe care o așez în raftul de lemn cu evlavie și bucurie.

Gheorghe TOMOZEI

DESPRE

Amestecîndu-și întru odihnă spirituală poeziile, fiindu-i indiferentă data la care le-a scris, poetul face să cadă, ca un hiatus, „Ghilotinatul eros" imediat după „Marele visător". Sînt patru strofe perfect zidite, răspunzînd unui mai înțelept gust și mod de a face poezie, care plac încă ; tensiunea intimă a inspirației fiind îndelung distilată și astfel căpătînd transparență în plus.

„Ghilotinatul eros" este o poezie care se termină, „Marele visător" este o voce a stărilor infinite, o poezie care nu poate fi terminată nicăieri, pentru că ea există pretutindeni.

Mă entuziasmează acest fel de poezie, care permite un fast imagistic, un fast care se lasă de voie umbrit de idei, de stări alegoric umane, de pierderi în vegetal, în zburător, înotător, în vulcanic ascuțit sau într-un delir ordonat, de pustiu. Citez separat arhitectonicii : **Sfincși vegetali și de piatră / Privind prin orbitele goale / Cu lei nemișcați / Și laba fiindu-le tot un ciorchine de lei.** (Zori tulburi), pentru a-mi fixa demonstrativ atenția asupra unui lucru anume. Dar iată, de aici se poate privi într-un fel anume, asemănător mișcărilor inimii pendulînd principiul concentricității tuturor lucrurilor, ideea derivării a ceva din altceva, care este mai mare, care se simte împrejmuitor, într-o formă bizară, de neatins din sine de nici un lucru conținut : **Din spațiu și din timp viteza sare / și lucrurile în viteză sînt nelimitate ; / Schimbarea nici o clipă nu le iartă ; / Din ele însele se-azvîrl / deodată cu viteza însăși / Sînt rînd pe rînd și unele și alta / Căzînd spre ochiul unui șarpe / Al cărui ochi căderea îl reface / Chiar în secunda depășirii lui.** (Șarpele hipnotic)

Structura poeziilor pare simplă. Ceva te face să crezi că-ți poți însuși suprafața fantastică a ideilor, dar poezia e ca o stratificare de roci mimînd un amor uriaș al scoarței cu straturile inferioare : **Și cine a primit în el ideea / Nu poate să mai fie tînăr.** (Treptele însămînțării) sau **„... lucrurile care mor / văzîndu-se-ntre ele".**

Iată o urmărire simbolică, moartea unuia nedesăvîrșindu-se în clipa cînd, la rîndu-i, provoacă moarte. Universul zburător, **„atît de mare-ncît pe sine nu se vede"**, încape această succesiune de viziuni, a infinitelor mărimi încăpătoare.

Poetul simte acut asemănarea între contraste căci tulburător putem atinge cu simțurile noastre de groază asemănarea dintre morminte și cuiburi, în așteptare fiecare.

Perechea necesară este contemplată într-un context filozofic, i se acordă un comentariu paralel al vieții și al morții, al posibilului totuși. Perechea e veșnic frumoasă, necesară, urmărită estetic și parcă rece-ndurerat. O zdrobitoare metaforă, a prăpastiei, sau a echilibrului dintre prăpastii. La fel de veșnice prăpastii sînt cupa de piatră a munților și aerul ce-o umple. E o luptă între muntele dur golit de carnea sa și muntele fluid și luminos, cu vîrful în jos, al aerului dislocator. Care din ei e mai puternic în expansiune și care e de preferat ?

Puse față-n față, ele se atrag printr-o fascinație egală, astfel că mulțimea care cade în abis e recuperată de acele individualități puternice care stau neclintite sus și reabsorb priveliști în mișcare, mutînd cîmpul gravitațional în jurul lor.

Căderea în divers și revenirea la unitate fac un singur tablou. **„Mireasma este adevăratul pom"** sau **„mai ales un sînge plutitor / În inima-i prea mare pentru a-l ține minte, / dar mai ales un gînd / epuizîndu-și toate formele / mai greu decît obiectivu-n care e închis".** Sau drama, din disperare, a lucrurilor, nostalgia lor pentru principiul lor de origine, căci de aceea **„scaunele înfrunzesc în umbră / în timp ce ochii mei către apus sînt roșii / furtună prevestind în lumea celulară".**

Supunerea la jocul, la legea aparențelor, sacrificiul individual care poate îndulci abstractul prin reprezentări, o viziune a stărilor și suprastărilor, munca poetică extenuant-observatoare, iată reperele. Dar acestei cărți, implacabil : marele visător stă nemișcat în univers spre a nu se tulbura pe sine, apără întregul mecanism fantastic al perfecțiunii omenești — puterea de vis.

Citabil în întregime, poemul este o sinteză de valoare ideatică, este axul de artă al gîndirii poetului.

În **„Continentele ascunse"**, cea de-a doua carte a lui Gr. Hagiu, există poezia **„Fantomatica adolescență"** — univers simplificat la maximum al „Marelui visător". Era ca o cupă otrăvită de un adevăr esențializat, era cazul particular aplicat pe o stare genială de iubire. Cînd vînătorul își greșește ținta, în sinea lui imaginîndu-și, atacă și atinge ideea de țintă. Acest poem este marele vînat abstract pe care un gînditor l-a lovit în plin și ni-l arată.

Cartea în întregime reflectă un joc cu imposibilul.

Constanța BUZEA

JOCUL CU IMPOSIBILUL

CONSTANTA BUZEA

GRIGORE HAGIU

● Meciul Progresul-Universitatea Cluj a fost condus de un arbitru bulgar. Era și firesc: Progresul este echipa care trece de multe ori Dunărea pentru meciuri amicale. Unor asemenea vizite li s-a răspuns cu un arbitru... Probabil că oaspetele bulgar a cerut să conducă neapărat un meci în care să joace Progresul. Din prietenie. Și oaspetele a anulat un gol, perfect valabil, clujenilor... Prietenul la nevoie se cunoaște.

● Cînta pe vremuri biblicul Solomon bucuria Sulamitei... La Cluj, nefericitul Solomon, regele neîncoronat al restaurantelor, plînge... A venit mult prea pătruns de licori tari .. Și Sulamita (citește „U" Cluj) l-a respins. O, nefericitule Solomon !...

● — Eu, zicea pe la începutul campionatului Traian Ionescu, antrenorul lui Dinamo-București, eu, zicea deci domnia-sa, am nevoie de jucători buni, talentați. Că eu vreau să cîștig campionatul, domnule... (A venit mai an, Bădița Traian...).

Stăm și ne uităm la clasament și vedem scris Dinamo-București cam înghesuit. Ce-o fi ?, — ne întrebăm. Că jucători buni a luat...

● Formația de fotbal Medicina-Iași a promovat din regiune în „C". Dar contabilii (iarăși contabilii !) clubului n-au prevăzut posibilitatea și au întocmit bugetul ca pentru o echipă de regiune. Așa că mediciniștii fac deplasări ca vai de lume, cînd în căruță, cînd în teleguță, mănîncă din banii luați pe consultații date adversarilor și plătesc arbitrii din rețete necunoscute. Așa le trebuie ! Nu puteau să stea în regiune ? Cu „Poli"-Iași e altceva : are bani, n-a promovat, ci a picat în „B" și tot contabilii i-au făcut buget ca pentru „A".

● Știați că extremul stîng al Politehnicii bucureștene va deveni tată ? Acum am aflat și noi. Îl felicităm din toată inima și să-i aducă barza băiat ! Conducerea clubului, aflînd, a vrut să-l premieze. L-a chemat, deci, și i-a înmînat 440 lei. Omul însă nici n-a avut timp să se bucure : Dai 200 fostului antrenor, 120 lui Cicu și restul îl reții — i-a zis cineva. Duminica următoare Ciornoavă a fost cel mai slab de pe teren.. Oare acel „cineva" o fi înțeles ceva din toată afacerea ?

LA CEA MAI INALTĂ TENSIUNE

CRONICA MICROBISTULUI

Multe mai intenționasem pentru astăzi: să aplaud pe handbaliștii clujeni și pe colegele lor din Timișoara — care pășesc cu dreptul în acest sezon ; să aduc, de asemenea, cuvinte de laudă fotbaliștilor clujeni, oltenilor mei de-acasă sau ieșenilor și să mă oțărăsc puțin la Ciornoavă și Cicu ; să aduc vorba despre echipa Progresul, prietenii ei de peste Dunăre și golul anulat duminică ș.a.m.d. Dar n-am putut să scriu nimic din toate acestea. De ce ? Nu m-au lăsat rapidiștii. Da, maidanagiii și bramburiștii, capricioșii, obosiții de pe Giulești — sau cum le-or mai fi spunînd dușmanii, că au destui, m-au obligat, prin tot ce-au făcut miercuri în arena de la „23 August", să scriu ceva și despre ei. Vor observa, probabil, unii „amici" că părăsesc mediul studențesc și se vor considera obligați să mă oprească pe stradă sau la bufet sau la cafenea și să-mi spună că de data aceasta nu le-a plăcut Cronica.

Dar mie prea mi-a plăcut dîrzenia și risipa de forțe a Realului pentru ca să nu consemnez cu litere de foc momentul. L-au mai consemnat și alți confrați — fie ei steliști, petroliști, piteșteni, rapidiști, sau... obiectiviști. Mi s-a părut totuși că unii au făcut-o din obligație și asta s-a citit lesne printre rînduri. Nu știu de ce, însă am impresia că, pentru o asemenea victorie, multe osanale s-ar mai fi stors, cu un an în urmă, din condeiele secătuite astăzi subit. Dar, vorba lui Ion Ghițulescu, să nu ne ocupăm de alții că pe urmă se ocupă și alții de noi...

Ceea ce a impresionat mai mult la rapidiști a fost faptul că în această a doua manșă cu primii lor adversari din Cupa Campionilor au trăit fotbalul LA CEA MAI ÎNALTĂ TENSIUNE. E drept că expresia, înscrisă și pe genericul cronicii de azi, este banală și deja compromisă, dar e prea potrivită pentru ceea ce au făcut copiii Giuleștiului și pentru ceea ce i se cere oricînd oricărui fotbalist. A trăi fotbalul la cea mai înaltă ten**siune este, dacă vreți, singura rațiune de a fi a fotbalistului. Miercuri, 11 rapidiști ne-au oferit adevărate exemple în acest sens. În primul rînd, Ion Ionescu, Năsturescu, Dan Coe, Codreanu, Lupescu și Greavu — oamenii care n-au răsuflat o clipă timp de 120 de minute. Apoi, Jamaischi (care și-a înzecit eforturile tocmai cînd a fost cea mai mare nevoie de el), Motroc (mereu atent și sigur) sau chiar Răducanu (minus zeflemeaua cu care ne-a oprit inimile în loc de două, trei ori). I-am lăsat la urmă pe Dumitriu și Dinu, cu toate că poate mai nimerit ar fi fost să-i trec primii. Ar fi meritat-o pentru că, în situația în care au prins o zi foarte proastă și jocul nu le-a mers mai de loc (ceea ce se poate întîmpla oricui), ei n-au depus armele, au luptat — orbește, dar au luptat —, s-au zbătut, au pus umărul. Cînd Dumitriu, de-atîtea ori apatic, cade la pămînt sufocîndu-se, îi ierți parcă nereușitele și te mîngîi cu gîndul la ce va ieși data viitoare cînd la același efort îi va merge și jocul.**

Evident că, aducînd cuvinte de laudă dăruirii fizice a campionilor noștri în acest meci, nu ne putem îmbăta cu apă colorată și, părăsind luciditatea, să considerăm jocul mai bun decît a fost. Dar în situația în care drăguța noastră cvasinațională ne murdărește obrazul, ne bucurăm că avem o Stea sau un Rapid care ne mai șterg de chinoroz pe ici, pe colo.

Viitorul rapidiștilor în Cupa Campionilor nu e prea roz. Totuși, pentru ei, pentru noi, pentru fotbalul nostru care nu mai iese o dată din criza mediocrității, calificarea în etapa următoare e o ispravă ce-și merită laudele. Ei au demonstrat ceea ce alte echipe de-ale noastre n-au arătat de prea multe ori : dragoste față de fotbal și de club, față de cei pe care-i reprezintă. Îmi aduc aminte, cînd scriu toate acestea, de o convorbire recentă, purtată într-un avion, cu fundașul petrolist Mocanu. Cum îți explici ? — îl întrebam eu despre Zagreb. Cînd luptă numai 5 jucători — mi-a spus el — e firesc să iei 5 goluri. A iubi fotbalul, dacă ți l-ai ales, a te dărui total lui (mai cu seamă în momentul cînd ai pășit pe patratul verde al stadionului, dar și în viața de zi cu zi) înseamnă a trăi fotbalul la cea mai înaltă tensiune. Înseamnă a face ce-au făcut giuleștenii miercuri și ce dorim să mai facă în viitoarea confruntare internațională, indiferent de ce vor zice sorții.

G. MITROI

UN START MAI MULT FESTIV

Primele săptămîni din octombrie au readus pe stadioanele din toate centrele universitare entuziasmul studenților sportivi. La București, Iași, Craiova, Cluj sau Galați sute de trupuri ostenite de vacanță au reînceput travaliul odihnitor al antrenamentelor și competițiilor. Într-un cadru festiv, cerut de importanța momentului, anul sportiv universitar a început. S-a reluat astfel o tradiție mai veche, întreruptă nejustificat cîțiva ani, a cărei utilitate este mai presus de orice îndoială. Reușita unor festivități — cum a fost cea de la București — care au fost urmate de interesante întreceri sportive studențești, pledează pentru permanentizarea acestor deschideri festive, ba, mai mult, și pentru încheierea anului sportiv tot pe stadion și tot într-un cadru sărbătoresc.

De la viitor așteptăm totuși să ne rezerve organizări reușite peste tot. Pentru că, de această dată, entuziasmul care izvora din culorile vii ale afișelor și din alocuțiunile rostite cu fast s-a dovedit a fi, în multe cazuri, fals. Citite cu migală, unele cuvîntări de deschidere au prezentat situații scriptice, întocmite în birouri, cu cifre multe și umflate. Ascultîndu-i pe vorbitori aproape că te cuprindea mîndria pentru nemaipomenitele succese ale mișcării sportive studențești, te minunai de mulțimea competițiilor care se desfășoară în institute, facultăți și ani de studii.

În realitate, cifrele erau fictive — ceea ce demonstra însăși parada deschiderii. Mobilizarea slabă făcută la nivelul anilor și facultăților a dus la situația paradoxală ca unii sportivi de pe gazon să fie sportivi... ocazionali, iar locurile din tribune să rămînă în majoritate goale. Startul opintit al craiovenilor nu este, din păcate, singular. Fiindcă și în alte centre universitare activitatea sportivă se mărginește la competițiile în care sînt angrenați numai sportivii de performanță, echipele divizionare. La Iași, Timișoara sau Galați corespondenții noștri ne semnalează situații asemănătoare celei de la Craiova. Mobilizarea făcută de mîntuială a dus la eșec chiar acțiunea de deschidere a anului sportiv universitar și aceasta pentru că în unele locuri activitatea sportivă e ultima preocupare a asociațiilor studențești.

La festivitățile de deschidere mulți președinți de asociație din institute au fost doar în treacăt sau n-au fost de loc. Slaba preocupare a consiliilor asociațiilor studențești din facultăți, institute și chiar din centrele universitare pentru mișcarea sportivă studențească este dublată și de neînțelegerile și lipsa de colaborare cu catedrele de educație fizică, de fapt o reflectare pe plan local a situației neclare din conducerea sportului studențesc, situație analizată deja de revista noastră.

Să ne mai mirăm de ce stagnează sportul studențesc ? Ce-ar fi să lăsăm cuvintele de paradă și cifrele pompoase, întocmite la umbra veiozei, și să dăm cu toții mișcării sportive din institute și facultăți amploarea pe care o necesită dezvoltarea multilaterală a viitorilor intelectuali. Cu alte cuvinte, să facem din cifrele amintite — cifre reale. Pentru că, deocamdată, startul festiv al anului universitar a fost mai mult festiv decît start.

Ovidiu PĂUN

...Pe „Republicii"

BALONUL E ROTUND

Continuînd în această etapă, de cunoaștere, a crede că singura soluție acceptabilă de a forma echipa națională este folosirea scheletului unei formații de club, ne-am oprit la „Steaua". Rezultatele, comportarea pozitiv constantă, cît și faptul că jocul ei se înscrie pe orbita unui fotbal modern — adică solicită dăruirea permanentă a tuturor jucătorilor în atac și în apărare — ne îndreptățesc să credem că alegerea este cea mai realistă, în acest moment.

Celor 9 „steliști" (Suciu, Sătmăreanu, Hălmăgeanu, D. Nicolae, D. Popescu, Constantin, Soo, Voinea, Vigu) li se adaugă Coman și Barbu, Lucescu și Ghergeli, Mocanu, Koszka și Kallo, Năsturescu. Criteriile de selecție ale celorlalți s-au bazat pe aceleași considerente — formă sportivă și preocupare pentru fotbal spectacular, eficace.

Jocurile cu polonezii rămîn — spre regretul nostru — jocuri pentru a face față calendarului actual. Spun „spre regretul nostru", fiindcă eu îmi mențin punctul de vedere că o echipă națională trebuie crescută în timp, concurînd cotidian în competiții de valoare pentru un obiectiv ce se poate realiza în condițiile unei ferme politici de exigență și competență. Și în nici un caz sub ploaia de așa-numite critici și rețete de la inși care n-au contingență cu fotbalul decît duminica... Personal, consider că jocurile amicale, și chiar oficiale imediate, sînt experimente, antrenamente care se înscriu tocmai în ideea că o echipă se crește și nu se naște într-o noapte.

Dat fiind că viitorii noștri adversari au avut preocupări majore în a-și ridica nivelul fotbalistic (este de consemnat rezultatul ultim, 4—2, obținut la Bruxelles contra Belgiei) ne simțim obligați la o cunoaștere mai atentă a fotbaliștilor polonezi. În acest sens, antrenorul Șt. Onisie (ce lucrează în această etapă la lot, ca urmare a numărului maxim de jucători pe care-l dă „Steaua") va viziona partida de campionat Gornik-Legia. Prima echipă are 4 jucători în reprezentativă, iar cealaltă 3. (Un amănunt : extrema dreaptă Zmijevschi a marcat 3 goluri) ; ceilalți componenți sînt din alte 4 cluburi.

Polonezii au avut o comportare deosebită și în dubla întîlnire cu U.R.S.S. Comentatorii remarcă preocuparea jucătorilor de a-și mări zonele de acțiune neîntîlnit de mult, de a ataca cu vigurozitate și de a se apăra aglomerat.

În speranța că omogenitatea numerică, cît și cea tactică, își vor aduce contribuția, rezultatul primei noastre echipe va fi, prin urmare, decis de luciditatea și responsabilitatea pe care ți-o incumbă îmbrăcarea tricoului cu tricolorul românesc. Iar dacă, așa cum spune și titlul rubricii de față, balonul este rotund, de ce să nu se rostogolească de această dată mai mult în poarta adversarilor...

C. TEAȘCA

PALAVRE (I)

Serial pseudo-semantic după volumul „Le jacassin“ al lui PIERRE DANINOS.

Apărut în celebra colecţie „Livre de poche“ — „Le jacassin“ al cunoscutului umorist francez PIERRE DANINOS se subintitulează „Nou tratat al ideilor moştenite, aiurelilor burgheze şi automatismelor“. *Cum precizează însuşi autorul, este o încercare de a înfăptui o idee nerealizată a lui Flaubert; încă din tinereţe acesta dorise să redacteze un dicţionar al şabloanelor verbale, o carte în care, în ordine alfabetică, să fie cuprinse maximele de extremă banalitate, a căror utilizare dă drept de acces şi recunoaştere a onorabilităţii în societatea „bună“*

Acum o sută de ani, într-o scrisoare către Louise Colet, Flaubert sublinia că în această carte nu trebuie să existe nici un cuvînt inventat; o dată citit, „tratatul“ trebuie să facă oamenii sau să gîndească şi să se exprime cu propria lor minte sau să tacă; în tot cazul, să fie îngroziţi de posibilitatea de a utiliza banalităţile şi şabloanele la modă

Redăm succesiv în acest serial cîteva fragmente ale acestui dicţionar sui-generis, despre care Daninos scria că : „îl purtăm în noi, îl auzim toată ziua fiindu-ne transmis ca un ritual de mamele

noastre, de familiile noastre, de profesorii noştri, de oratorii noştri, de snobii noştri, de ziarele noastre şi care, de la naştere şi pînă la moarte, cu cortegiul său de epitete şi locuri comune, ne poartă în torentul lui“

BANALITAŢI DESPRE CELEBRITĂŢI

APOLLINAIRE : Unul dintre morţii iluştri cei mai comentaţi de critică Mai mult citat decît citit, dar un nume frumos de plasat în conversaţie De ştiut : se numea Guillaume de Kostrowitsky.

BACH : A influenţat toată muzica contemporană ! Nu există ceva mai frumos ca Bach ! (Snobii : Oh, Johann Sebastian !).

BALZAC a) Este o lume ! Ce uriaş ! Ce „bonom“ ! Şi-a pus amprenta asupra întregii literaturi moderne, chiar şi asupra celei poliţiste

b) E prea lung ! Şi ce se mai repetă ! Face cel puţin două greşeli de franceză într-o singură pagină ! (Cunoscătorii : *Mare băutor de cafea: un kilogram pe zi!)*

BEETHOVEN :

a) Este o lume ! A influenţat toată muzica modernă !

b) Este depăşit !

a) şi b) : Compunea şi cînd devenise surd „Prefer a IX-a...“, „Eu a V-a...“. „Pastorala“ le depăşeşte pe toate !. “ Etc

BUTOR (Robbe-Grillet) : a) Remarcabil

b) Indescifrabil

CURIE (d-na) : Admirabilă femeie !

DOSTOIEVSKI : Uriaş ! A influenţat toată literatura modernă Este o lume !

EINSTEIN : Un tip colosal ! Dacă ştii $E=MC^2$ te poţi descurca

FLAUBERT : a) Nimeni n-a scris o franceză ca el Obligator de citat : „D-na Bovary sînt eu“!

A. FRANCE : Ce stil ! Nu mai scrie nimeni într-o franceză ca a lui !

HUGO : a) Orice s-ar zice, Hugo rămîne Hugo. Ce suflu !

b) De necitit.

LA FONTAINE : a) Ce om ! Este atît de veridic !

b) L-a plagiat pe Esop.

LAMARTINE : Ah ! „Lacul“ totuşi...

MACHIAVEL : Dai impresia că ai citit „Prinţul“ spunînd : „A spus tot ce se putea spune !“

MICHELANGELO : Comparaţie inevitabilă cu Rafael care era „mult mai graţios“.

PICASSO : a) Cel mai mare dintre toţi !

b) Farsor, afară de perioada albastră. (Cunoscătorii: *îşi cumpără propriile tablouri şi le înghesuie în case de bani la Cannes).*

SHAKESPEARE : Nu şi-a scris el piesele

STENDHAL : Il chema Beyle,

VOLTAIRE : a) Nu s-a scris o fraceză mai pură !

b) Teatrul lui nu face două parale. (Rafinaţii : *Cine nu i-a citit corespondenţa, nu a citit nimic).*

SACHA GUITRY ŞI FEMEILE

● Un bărbat îşi părăseşte soţia din vina ei ; o soţie îşi părăseşte soţul din vina altui bărbat.

● Femeile cinstite sînt neconsolate pentru greşelile pe care nu le-au comis.

● Femeile sînt nefericite pentru că cred că ar putea fi fericite.

● O femeie nu crede niciodată ce-i spui, doar dacă vrei s-o minţi...

● În prima zi cînd te-am văzut, m-am îndrăgostit. Trei luni mai tîrziu cînd ne-am revăzut mi-am dat seama.

UMOR CU LINGURIŢA

— Doctore, strigă ea, dînd buzna în cameră Vreau să-mi spui cu toată sinceritatea : Ce tratament anume trebuie să fac ?

El o măsură din cap pînă în picioare şi, în cele din urmă, zise :

— Doamnă, am exact trei lucruri să vă spun : în primul rînd că trebuie să slăbiţi cu aproape douăzeci de kilograme, în al doilea rînd că frumuseţea dv ar avea de cîştigat dacă aţi folosi cam o zecime din fard şi ruj şi, în al treilea rînd, că eu sînt artist ; doctorul locuieşte la etajul următor

★

Într-o zi, un cetăţean a apelat disperat la un psihiatru :

— Te rog, ajută-mă, se rugă el. Sînt într-o stare înspăimîntătoare : am senzaţia că sînt cîine...

— Bine, bine, iată într-adevăr o problemă, spuse doctorul. Şi de cînd anume ai această senzaţie ?

— O !, veni răspunsul. Chiar de cînd eram căţeluş...

★

La comisia de evaluări a New York-ului a fost făcută propunerea de a se cumpăra şase gondole veneţiene pentru lacul din Central Park Un membru al comisiei, plin de spirit de economie, s-a ridicat să vorbească colegilor:

— Aprob întrutotul dorinţa dv de a spori frumuseţea parcului cu aceste gondole veneţiene, dar cred că şase e un număr excesiv de mare. De ce n-am cumpăra două — un mascul şi o femelă — şi să lăsăm apoi natura să-şi urmeze cursul ?

★

Cugetări : Cine rîde la urmă, rîde mai bine ; dar numai cine rîde primul pricepe poanta

★

Oamenii care au o oră liberă şi-o petrec de obicei cu cineva care nu o are.

FLASH

În R. F. a Germaniei a apărut pe piaţă un televizor ideal pentru critici şi entuziaşti ai televiziunii. E vorba de un aparat care transmite simultan patru programe. Ecranul principal (63 cm. în diagonală) e destinat emisiunii în culori. Cele trei ecrane mici (a cîte 14 cm. în diagonală) aduc programe în alb-negru care pot fi comutate pe ecranul mare. Sunetul poate fi auzit la căşti. Preţul acestui „Spectra Color Studio“ ajunge la 1250 dolari. Invenţia înlesneşte vizionarea într-o familie în care fiecare are gusturi di-

ferite. În timp ce tatăl poate vedea meciul, mama se distrează cu emisiuni de modă...

VEDETE DE IERI ŞI DE AZI : SAMMY DAVIS Jr.

Cîntăreţ, actor, acrobat, jongleur, Sammy Davis Jr., una din marile vedete ale music-hall-ului este, inexplicabil, total necunoscut la noi ! Născut la 8 decembrie 1925 în Harlem, dintr-o familie de artişti, Sammy începe de la 4 ani viaţa unui actor ambulant. N-a avut timp să urmeze şcoli şi primul său profesor a fost sergentul Williams, comandantul grupei în care Sam îşi făcea armata. Şi prima carte pe care a citit-o, în 1943, a fost „Portretul lui Dorian Grey“ ! După război joacă, cu tatăl său, în trio-ul „Will Martin“ pînă în 1949 cînd Frank Sinatra îl remarcă. Frank, idolul nr. 1 al music-hall-ului, în ciuda opoziţiei producătorilor îl lansează pe Sam la New York, la Capitol. În 1954 tînărul actor are un accident de automobil în care-şi pierde ochiul stîng. Dar cariera continuă şi bombele publicitare nu mai puţin. Marele scandal explodează în 1960 cînd Sam, un negru, se căsătoreşte cu blonda actriţă suedeză May Britt. Adevărate ciocniri armate a născut această căsătorie ! Sinatra se hotărăşte să-i fie martor. Sam e obligat să-şi numere pe degete prietenii. Avea destui ; printre ei „clanul“ sau „banda“ cu care juca în westernul regizat de John Sturges şi produs de Sinatra : „Cei trei sergenţi“. E vorba de Dean Martin şi Peter Lawford,

cumnatul preşedintelui Kennedy. În 1961 May şi Sammy au un copil, Tracey, o fată ; puţin mai tîrziu adoptă un orfan negru — Mark Sidney.

Sammy a făcut cinema fără să recurgă la rolurile tradiţionale ale negrului (şofer, portar, valet) ; se consacrase deja ca artist. Şi iată-l astăzi una dintre celebrităţile scenei şi ecranului...

ŞAH... ALB

Aveţi o tablă de şah cu 64 de pătrate dar fără... puncte negre. Acestea se găsesc în locurile în care pot fi aşezate 8 regine, astfel ca să nu se atace una pe alta şi să controleze tot cîmpul tablei. Descoperiţi-le, ţinînd cont şi de definiţii !

ORIZONTAL : 1. Loc ocupat de rege — Rocada mare ; 2. Verb la... remiză ; 3. ! — Necesar la apărare; 4. Produs — Politeţea grăbitului ; 5. Una cu colac ! — Apărare la deschidere; 6. Dezvoltarea unei acţiuni ; 7. Merg cu sutele — Dat la o parte ; 8. Scapă dintr-o poziţie de pat.

VERTICAL : 1. A pierdut o luptă acceptînd un sacrificiu de cal — Medici ! ; 2. Final de ture ! — Panteră ; 3. Mat — Deschis cu zîmbet ; 4. Atac dezorganizat; 5. Mişcare de tură ; 6. Scos din broască — Nu-i bun de plată ; 7. Cal de sărit ; 8. Luat la schimb în urma unui atac

Gavril GLODEANU

1	2	3	4	5	6	7	8
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							

CITIŢI ÎN PAGINA 11 RUBRICILE NOASTRE DE SPORT